

eZine

of Modern Texts in Translation

Nr 220

28 January 2022

Sunt o babă comunistă

Editura Polirom, 2010. pp 85-90.
Parallel Texts, Romanian and English.

Dan
Lungu

**Volume coordinated by
Prof. Nadina Vișan**

Translation Café

eZine of
Modern Texts
in Translation

**Director
Lidia Vianu**

ISSN 1842-9149

© **Mttlc** <http://revista.mttlc.ro/>

Director: Lidia Vianu

Volume coordinated by Prof. Nadina Vișan

Subediting: Silvia Petrescu

Proofreading: Nadina Vișan, Silvia Petrescu

IT Expertise and publicity: Cristian Vîjea

For suggestions: lidia.vianu@g.unibuc.ro

Translators

1. Alexandra Handrea
2. Alexandra Lica
3. Alma Miron
4. Ana Stănilă
5. Anca Ilie
6. Andra Păuna
7. Andreea Zofotă
8. Andrei-Claudiu Mihălcioiu
9. Cristina Fliter
10. Cristina Șuică
11. Darian Serghie
12. Diana Simulescu
13. Dragoș Frangulea
14. Elena Florea
15. Ioana Grigoruță
16. Iuliana Boruga (Danciu)
17. Mihaela Dumitrescu
18. Mihnea Arion
19. Nadina Vișan

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulţumită. Ce jumătate, pe-un sfert, şi tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ţi doreai prea multe. Nu ştiu de ce, dar nu-ţi doreai prea multe. Cred că nu ştiai că se pot face aşa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală şi ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Şi nici nu găseai blugi la toate colţurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieşeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent şi BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne fereşte!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam şi eu ţigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la

I'm a Communist Hag

Traducere de **Mihnea Arion**

God, the life I had during Communism!

If now I'd be half as well-off as I was back then, I'd be content. Not half, but even a quarter, and I'd say God bless. I had everything I wanted. It's true, back then there wasn't much you wanted. I don't know why, but you didn't want many things. I think you didn't know there were so many things you could do with money, like now. But, for that world, I had everything I desired. I drank only real and instant coffee... Back then these were a bitch to find, but for me this wasn't a problem. I had blue jeans when they were eight hundred lei a pair. Eight hundred lei actually meant something! And you couldn't find blue jeans just about anywhere... Well, I could get my hands on them! When I wore them, the entire neighbourhood stared at me. Kent and BT for doctors, of course. It was inconceivable for me not to have a few packs at home in case, God forbid!, I fell ill or needed a sick leave. Back when I was fooling around I even smoked these fancy cigarettes, not that I ever took deep hits.

I had everything, you name it!

The boss brought us cratefuls of Pepsi

Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atât cât puteam face rost. Când nu aducea șefu', treceam pe la vânzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vânzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.
Dacă aveam chef de o tărie, nu mă

from the Party Restaurant. Same thing with regards to candy for the Christmas tree. There was no way in Hell the holidays would find me bereft of oranges or with no candy to decorate the Christmas tree. Meat, eggs and cheese, that's right. If only I could've eaten as much as I could get my hands on. When the boss wasn't bringing us stuff, I'd pass by the shopkeepers I knew, and I didn't leave empty-handed. Of course, I had to be nice to them, because they had to live too. Sometimes the shopkeepers phoned me to pass by the stores, because they had something good for me tucked away, because they knew I always gave something in return. I didn't just tip them every time, but, if they happened to need a connection somewhere, they knew I'd help them. Honestly speaking, sometimes I didn't even really need what they'd kept for me, but I'd still pay them a visit. I brought some stuff over to the countryside, sometimes I'd bring stuff back to work or I gave some to madam Rozalia, the seamstress in our block of flats. Back then I had so much that I could give to others, now I struggle to make ends meet. And Alice still wonders why I vote for the old communists...

Everything my heart desired, I had.
If I wanted some spirits, I didn't

otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cîrciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lîngă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mîină, nici nu știu cînd mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină la fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot

poison myself with god knows what rotgut, instead I had a fine brandy, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, 25 lei a bottle. I bought only Guban shoes, with smooth leather, the kind that wouldn't rub your feet even if you walked a hundred miles on foot. I washed myself with Fa or Rexona soaps which I got from the Poles who came by with their toy-like cars. And then Țucu had his connections as well. He knew a guy, uncle Fane, who could get his hands on anything as long as you ordered it. I didn't like him, because he was a bit of a huckster, meaning he'd get you what you asked for, but he'd take a toll on your pockets. On the other hand, there was one, Muraru, who brought us strawberries or tomatoes by the crate, at half the price or even a quarter of it, depending on how fast he wanted to get to the watering hole. He worked at a collective farm somewhere on the side of town, and didn't let any opportunity pass by, he sold everything he could get his hands on, I can't even figure how he had time to work, because he was always driving around to one person or another. Cucumbers, onions, garlic, peppers we got from him. I could make *zacuscă*¹ for the price of mineral water. Another guy, uncle Pardon, was a driver at the milk factory,

¹ A vegetable spread widely consumed in Romania (TN).

omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbat-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe săpovestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

more exactly he hauled the milk collected in the communes daily. With him there was a funny story. Me and my husband, we called him so because once every two or three words he would slip in a „pardon me”. He couldn’t say just like everybody else „Yesterday I ate cherries”; instead, he’d say „Yesterday I ate cherries, pardon me”, as if he’d eaten God knows what kind of shameful thing. From him we’d buy butter. But this uncle Pardon would bring a fat and yellow butter, the kind you wouldn’t find anywhere else in the entire socialist market, no matter how hard you’d try. Only thing was, it didn’t come in packets, instead he’d bring it to us in bulk, in bags. Where the hell does he get this kind of butter? me and my husband would ask ourselves. Perhaps it was for export, we’d guess. We gave some to others to try it and it wasn’t just us, they too had never had anything so delicious. Well, well... we tried getting something out of him a few times, but uncle Pardon was sharp, he wouldn’t say a word, he wasn’t your average Joe. We tried beating around the bush, we’d tire him like a fat fish you want to pull back to shore, but, when we had him, he always said one of his lines: „Trade secret, pardon me!” Until one day our uncle Pardon came to us quite tipsy. We invited him into our kitchen, so he

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlția laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

wouldn't have to stand, and gave him a bit of this and that. I remember we also gave him whisky, I don't know where we had it from, so that he stared, mouth agape: „My God, but you folk don't mess around, pardon me!“. Chit-chatting about this and that, when we expected it less, uncle Pardon started spilling the beans to us after we'd been trying to get something out of him for about two years.

“Not even our boss gets his hands on butter like this”, says he, and then he lets the cat out of the bag.

What was our driver doing? After loading up his tank with milk from some god-forsaken village, he'd get out three or four tennis balls and put them inside. While the milk was churning around in the car for fifty or sixty kilometres, harder than in the centrifuge, the best kind of butter would get stuck on the tennis balls. If the village was closer, he'd put in more tennis balls. Once he'd arrive, all he had to do was take out the chunks of butter, out of which he'd extract the tennis balls, and wash them with hot water. After he told us the whole business, we didn't buy butter from him anymore. Honestly speaking, I was sick. I preferred the butter from the shop.

God, the life I had during Communism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună

What, you think Alice would chew gum of that kind, cigarette-like, the one that turned to flour in your mouth? No sir, no way. I'd get her only Hungarian gum, the kind with different flavours, out of which you could also make balloons. We had tons of chocolate, especially the Chinese kind, from the Party Cantina. Biscuits, candy and Eugenia cookies - galore! I ate oranges by the hundreds... and dates... and lemons... and figs... and ban... No, let's get this straight, I never ate bananas. These were hard to come by, I think they were mostly for the big shots. On the other hand, I had a banana-flavoured tooth paste, so I knew their taste.

I had everything...

A Sunday wasn't a Sunday if we didn't go out to a restaurant. A steak was ten lei, I remember perfectly. It was tasty and big and two people could fill their bellies with it. A beer was three lei. Or five lei, if you bought a really good one. A Pepsi, that was three lei as well. Champagne was eighteen lei. From the store, bottle included, it was twenty-one. A pack of Kent was eighteen. I know all the prices. Back then I was living the life, truly. With one hundred lei, God!, what a meal you could get at a restaurant! Dessert included. Back then I earned about four-five thousand lei;

la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca niște omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceaușescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții.

this varied by month, depending on the profits. God, there used to be so much money! Now, because of the inflation, a tram ticket costs five thousand. Don't get me started about the price of a steak! I know, the wages are higher too, but still, there's no comparison. When I see the prices, I stare as if I'm from outer space. Prices with a lot of zeroes at the end, as long as caterpillars. During the Communist era, a zero was worth something, now it means nothing. Four of today's zeroes are still less than one of Ceaușescu's zeroes.

I got a cooker as soon as I received my apartment. I paid two thousand for it. I got a washing machine somewhat later, because I always liked washing by hand. I know for sure that what I scrub is clean. The washing machine I got mostly because Țucu said so, but, once we had it, I saw it was useful. We had everything. We even had a TV. We signed up on the list at the store and after six months they called us saying it was our turn. Easy as pie. We bought it in a few installments. A black-and-white TV that lasted twenty years. The Communists built things that lasted, not like now, when I bought a pair of shoes at the market and after three days their sole came off. After ten years, we made the TV a colour one, because everybody was doing it. We did what we saw

Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată și, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le punea cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

others do. You would take a rectangular piece of coloured glass and, on a wooden stand, you'd place it in front of the TV. We had green glass and everything was in different shades of green. Then Alice saw blue glass at one of her classmate's, I think it was in her second or third grade, and she kept pestering us until we also got our hands on blue glass. She took turns placing one or the other, according to her fancy. These *real* colour TVs appeared later and were Russian. We bought one ourselves right before the revolution. We waited a year for it and that's because we knew somebody who put us a bit further up on the list. What can I say, we had everything! It was good...

Dan Lungu

Sunt o baba comunista

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau

I'm Old and Communist

Traducere de Iuliana Boruga (Danciu)

Gosh, how well I did during communism!

If I took halfway through now, I'd be happy. Let's not say half, a quarter and I'd say thank you. I had everything I wanted. To be honest, back then you didn't want too much. I don't know why, but you didn't wish for too much. I suppose you didn't know that so much could be done with money like now. But for that time, I had everything to my heart's desire. I only used to drink real coffee and instant coffee... quite rare back then, but I didn't have a problem. I had jeans when a pair cost eight hundred lei. Lots of money, no joke about it! And you couldn't even find jeans on every corner... Well, I did! When I went out wearing them, I turned heads, the entire neighborhood stared at me. Kent and BT for doctors, I won't even say. You couldn't find me without a few packs left somewhere in the house, you know, just in case, God forbid!, I was smitten with a disease or if I needed medical leave. I even smoked these good cigarettes, well, when I felt like fooling around, because I never inhaled as you were supposed to.

But what didn't I have!?

My own boss brought us Pepsi bottles packed in crates from the Communist Party Restaurant. Candy to decorate the tree, too. There was no way I could catch the winter holidays without

fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut. Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea molică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă.

oranges or without candy to decorate the evergreen tree. Meat, eggs or curd cheese, lots of it. If only I could eat as much as I could get. When the boss didn't bring us anything, I would go to the saleswomen I used to know and I neverleft empty-handed. Of course, I had to give something to those ladies, they had to live too. Sometimes the saleswomen called me to stop by the store, because they had something good for me set aside, and they knew I wouldn't walk out on them. Not only did I tip them every time, but if they needed me to put in a good word for them, they knew I would find a way to do so somehow. To be honest, sometimes I didn't really need what they'd saved for me, but I kept going to get it. I took some of it to the country house, to work or to Mrs. Rozalia, the tailor from our building. At the time I would share with others, but now I don't even have enough for myself. And Alice is still surprised that I chose to vote with the former communists ... I had everything to my heart content. If I were in a mood for good quality booze, I would not poison myself with any cheap alcohol, but I used to have just fine brandy, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, that you could buy for 25 lei. I only bought Guban shoes, they were made of such lovely soft leather that they didn't even bother you, even if you walked hundreds of kilometers. I used to wash myself with Fa or Rexona soaps, taken from the Polish people who used to visit with their toy-like cars. More than this, Țucu

Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îţi aducea ce voiai, dar te cam pişca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpşuni sau roşii cu lăzile, la jumate din preţul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezenţa la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraş, şi nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu ştiu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu maşina, ba la unul, ba la altul. Castraveţi, ceapă, usturoi, ardei graşi de la el luam. Îmi ieşea *zacusca* la preţ de apă minerală. Altul, nea Pardon, era şofer pe maşină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu şi cu bărbată-miu îi spuneam aşa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireşe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireşe”, de parcă ar fi mâncat nu ştiu ce chestie ruşinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon asta un unt gras şi galben, de nu găseai aşa ceva în tot comerţul socialist, puteai să tragi cu puşca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate asta aşa un unt?, ne întrebam eu şi bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat şi altora să guste şi nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră aşa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din asta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe

had his connections. He knew a guy, nea Fane, this man would bring you the moon if you ordered it. I didn't like the guy, he was a profiteer, meaning the man brought you what you wanted but he was the kind of guy who put his hand in one's pocket. On the other hand, one guy, Muraru, used to bring us crates filled with strawberries or tomatoes at half their price, or even a quarter depending on how desperate he was to get to the pub. He worked at a C.A.P. somewhere, near the city, and he didn't keep anything, he sold everything he could get his hands on, I don't even know when he had time to work, only taking car rides, to one place or another. Used to buy from him cucumbers, onions, garlic, bell peppers. My *zacusca* was at a price of a mineral water. Another guy, nea Sorry, was a driver for a dairy factory; he carried the milk collected from villages daily. There was a funny story about him. My husband and I used to call him that way due to the fact he used "sorry" too much, two or three words and then he'd pop a "sorry". He couldn't say like everyone else, "I ate cherries yesterday," but "I ate, sorry, cherries yesterday" as if he'd eaten I don't know what shameful thing. We used to buy butter from him. But this nea Sorry brought us a fat, yellow butter that you could not find on the whole socialist market. Only it wasn't packed, but brought in bulk in a bag. Where the hell did such butter come from? my husband and I were wondering. It might be for export, we assumed. I

peştele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhăţăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, şi l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat şi un whisky, nu ştiu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectaţi, pardon!”. Vorbind despre toate şi despre nimic, când ne aşteptam mai puţin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănîncă, zice el, şi apoi dă-i şi toarnă

Ce făcea şoferul nostru? După ce îşi încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumuşel trei sau patru mingi de tenis de cîmp şi le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlşia laptele în maşină, cincizeci sau şaizeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuţe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuţele şi să le

gave it to others to taste it and no, we weren't crazy, they had never tasted something so delicious either. Well, well ... We tried to pump the secret out of him, but nea Sorry was tight-lipped, we couldn't get any information, he wasn't that kind of man. We would try to drop hints, to tire him out like you would a fish you wanted to catch, but when you'd make as if to grab him, he'd always come up with: "Professional secret, sorry!". Until one day when our nea Sorry came a little bit intoxicated. We invited him in our kitchen, so that the man would not have to stand, and we served this and that. I remember I gave him some whiskey, I don't know where I got it from and he was so pop-eyed: "Man... you like to live well, sorry!" We kept talking about everything and nothing and when we less expected, nea Sorry started telling us what we'd been struggling to get out of him for about two years.

"Our boss himself doesn't eat butter like that," he said, and then he started to speak his mind.

What did our driver do? After filling up his tank with milk in a godforsaken village he would take out three or four tennis field balls and let them in. As long as the milk was shaking up in the car, fifty or sixty kilometers, more like a centrifuge, the cream butter got stored up on the balls. If the village was closer, he would put more little balls in. Once he got here, all he had to do was to take out the butter boulders, extract the little balls and wash them

spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărașenia, n-am mai luat unt de la el. Drept săspun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.”.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună

with warm water. After revealing all the crap, I didn't buy any more butter from him. Honestly, I felt nauseous. I preferred butter from the market.

Damned, it was good during communism!

What, did Alice ever chew that kind of chewing gum which filled your mouth with flour? No, no way. I got her only Hungarian gum, the one that had different flavors and even made bubbles. Lashings of chocolate, especially the Chinese kind, from the Party Eatery. Biscuits, candies and *eugenias* - Mercy! Oranges, I ate like a horse ... And dates... And lemons... And figs... And ban... No, no need to tell a lie, I never ate bananas. These were hard to find, I think these were just for the Party VIPs. Instead, I had banana-flavored toothpaste, so I knew the flavor.

I had it all ...

There wasn't a Sunday we didn't go out to a restaurant. A steak was ten lei, I remember perfectly. It was nice and big so two people could eat it. A beer was three lei. Or five lei, if it was the good kind. A Pepsi, that was also three lei. The sparkling wine was eighteen lei. From the grocery store, one bottle was twenty-one. A whole packet of Kent was eighteen. I know all the prices. To tell you the truth back then I did live well. With a hundred lei, Gosh, what a meal one could have at the restaurant! Dessert included. At the time, I was earning four or five

la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca niște omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceaușescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată și, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a

thousand lei, different every month, based on the achievements. God, lots of money! Now, what with this inflation, five thousand is a tram ticket. A steak, I don't even want to think about it! I know, you get paid much more now but still it does not compare. When I check the prices, I feel like I'm from another planet. Prices with too many zeros as if they were caterpillars. During communism, a zero was worth something, now it is nothing. Four zeros today can't compare to one of Ceausescu's.

I took my stove immediately after receiving the house. I got it for two thousand. I had a washing machine a little bit later, because I always liked to do the laundry. What I wash by my own hand for sure will be clean. I bought that washing machine more for having to listen to Țucu's nagging, but, after I had it, I saw it was useful. We didn't feel we needed anything. And I had a TV set as well. We signed up at the store and after six months they called us to say it was our turn. As easy as it sounds. I paid it in a few installments. A black and white TV that lasted twenty years. The communists used to make durable things, not like now, when I bought a pair of shoes from the market and after three days the sole came off. After ten years, we made the black and white TV a color one, fancy thing. We'd seen it in other people's houses. You got a rectangle colored glass and, on a wooden holder, you put it in front of the screen. We had green glass and

doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneam cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

everything could be seen in different shades of green. Then Alice, she was in the second or third grade, I think, saw blue glass at one of her colleague's and she didn't stop nagging us until we found a blue glass one too. Depending on the mood she switched between them. Color TVs appeared much later and were Russian. We got one right before the revolution. We waited for about a year and that's because we had a guy that put in a good word for us and put forward our names. What more can I say, I had it all! It was damn good ...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulţumită. Ce jumătate, pe-un sfert, şi tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ţi doreai prea multe. Nu ştiu de ce, dar nu-ţi doreai prea multe. Cred că nu ştiai că se pot face aşa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală şi ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Şi nici nu găseai blugi la toate colţurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieşeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent şi BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne fereşte!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam şi eu ţigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I'm An Old Commie

Traducere de **Dumitrescu Mihaela**

God, what a life we had during Communism!

If only I lived now half as well as I did back then. What half? At least quarter as I did and I would still say 'thank heavens'!! I had everything I wanted. It's true, you wouldn't ask for much then. I don't know why, but you wouldn't. I think people didn't know how many things money could do, as they know now. But, for those times, I had everything I could have asked for. I would only drink real and instant coffee... They were a rarity then, but not a problem for me. I had jeans when they cost eight hundred lei each. Eight hundred was money, no joke! And you wouldn't even find jeans at every turn... Well, I had them! The whole neighbourhood would gape at my jeans whenever I left the house wearing them. Kent and BT for doctors, no need to mention that. I always had a couple of cigarettes packs in case that, God forbid!, I got sick or needed medical leave. But even I used to smoke fine cigarettes like these ones, when I was fooling around, since I never drew the smoke in.

But what didn't we have?!

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ăhă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam. Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că şi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă ştiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, ştiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

Tot ce mi-a poftit sufletelel am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poşircă, ci luam un

Our boss would get us crates of Pepsi from the Party's Restaurant. The same went for hanging candy. I had no Christmas without hanging candy for the Christmas tree or without oranges. Meat, eggs or cheese, uh-huh. If only I could eat as much as I could get. When the boss didn't bring a thing, we would visit the salesladies we knew and we wouldn't leave empty-handed. Of course, I needed to be nice to them, as well. They needed to pay the rent too. Sometimes the salesladies would call me to drop by the store, because they had put aside some goodies for me, as they knew I would never let them down. Not only did I tip them every time, but if they needed a favour somewhere, they knew I would fix them up for sure. Truth be told, sometimes I didn't even really need what they had kept for me, but I would still drop by to take it. I would take the stuff to the countryside, or to work or share with miss Rozalia, the seamstress from our block. At the time, I had enough to give to others, and now I don't even have enough for myself. And Alice is still wondering why I want to vote for the former communists ...

I had everything my little heart was aching for.

If I were in the mood for some booze, I wouldn't poison myself with any swill,

coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, asta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină la fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar

but I would take a fine cognac, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, that one at 25 lei a bottle. I would only buy myself soft leather Guban shoes which wouldn't cause blisters even after walking 100 kilometres. I would wash with Fa or Rexona soaps, taken from the Poles who came with their small cars which looked as if they had been toys. No to mention Țucu and his connections. He knew some guy, Fane. This guy would give you the world if you placed an order. I didn't like him, he seemed a bit of a huckster. I mean, he would bring you whatever you wanted, but he would still jack up the price. Quite the opposite was this other guy, Muraru, who would bring us strawberries and crates of tomatoes at half their price or even a quarter, depending on how much he hurried to pop up at the pub. He worked at some A.P.C., close to the city and he didn't let a thing pass him. He sold everything he could get his hands on. I don't even know when he had time to work because he would always drive here and there. I used to get from him cucumbers, onion, garlic, bell peppers. I made vegetable spread at the price of sparkling water. There was another guy, uncle Pardon, who was a driver at the milk factory, that is to say, he would carry everyday the milk collected from

fi mîncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau să scoatem de la el de vreo doi ani.

the counties. There is this funny story about him. My man and I called him so because he would always add a ‘pardon me’ after every two or three words. He couldn’t say like any other man ‘Yesterday I ate cherries.’, but ‘Yesterday I ate, pardon me, cherries.’, as if he had eaten some sort of scandalous thing. I used to buy butter from him. But uncle Pardon would bring such a fat and yellow butter that you didn’t have a dog’s chance to find anything like that in the whole Socialist commerce. Only it wasn’t in packages, but bulk butter, in bags. How in hell can he get such butter? my man and I wondered. Might be for export, we assumed. We gave it to others to taste and we weren’t crazy, they hadn’t eaten anything like that either. Blimey... We tried to make him talk a couple of times, but uncle Pardon’s lips were sealed, you couldn’t get a word from him. He wasn’t just any whoso. We took him aside and tired him out like the giant fish you fight to draw to the shore, but right before winning the battle, he would say ‘Professional secret, pardon me!’. Until one day when our uncle Pardon came a little too stewed. We invited him in the kitchen, not to make the man stand, and served him with this and that. I remember we also gave him some whisky, I don’t know where we

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea

got that from, so that his eyes grew as big as plates: 'Hell, you do like the good living, pardon me!' Talking about everything and nothing, when we least expected, uncle Pardon began to tell us what we had been struggling to get from him from two years now.

"Not even our boss eats such butter" he said and then came clean.

What did our driver do? After loading his tanker with milk in a forgotten village, he would nicely take out three or four tennis balls and drop them in. Meanwhile, the milk swam in the car, fifty or sixty kilometres, faster than a centrifuge, the balls gathering all the cream. If the village was closer, he would add more little balls. Once there, all he had to do was to take out the butter boulders, from which he could extract the little balls and wash them with warm water. After giving this barmy game away, I stopped taking butter from him. Honestly, I was sick. I'd rather have processed butter.

The life we had during Communism!

What, you think Alice ever got to chew those bubble gum cigarettes that turned into flour when you put them in your mouth? No, not at all. I only got her Hungarian gum, the one with different flavours that you even made bubbles

chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte... Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu câștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară.

with. I had chocolate to my heart's content, especially the Chinese one, from the Party's Canteen. Eugenias and common biscuits, candy - jillions! I ate till my stomach burst oodles of oranges ... And dates... And lemons... And figs... And ban... No, to be honest, I never ate bananas. These were hard to find; I think they were more for the top dogs. Instead, I once had banana-flavoured toothpaste, so I knew their flavour.

We had everything...

There was no Sunday without eating out. One steak was ten lei, I remember that perfectly. It was good and big enough for two people. One beer was three lei. Or five lei if it was really good. One Pepsi was also three lei. The sparkling wine was eighteen lei. It was twenty one from the grocery store, bottle included. A pack of Kent was eighteen lei. I know all the prices. I used to really live well then, honestly. With one hundred lei, God, what a meal you could have at the restaurant! Dessert included. At that time, I earned four or five thousand lei, differently from month to month, according to my achievements. God, what a bunch of money! Now, since inflation rose, a tram ticket is five thousand. A steak, don't get me started! I know, salaries are higher too, but they still don't

Cînd văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Ţucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ţinut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăşi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite nuanţe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a

compare. Prices nowadays blow my mind as if I were born on another planet. Prices with a pile of zeros, as long as caterpillars. During Communism, a zero was worth something, now it's nothing. Four zeros today don't make a zero of Ceausescu's.

I bought myself a stove immediately after I got my house. It was two thousand lei. A washing machine, I had that a little bit later, because I always enjoyed washing by hand. What is scrubbed clean by me is certainly spotless. I bought my washing machine because of Ţucu, but, after I got it, I realized that it was of some use. We had everything. Even a television. We signed up on the store list and after six months they called to tell us that it was finally our turn. Plain as day. We paid in a few instalments. A black and white TV which we kept for twenty years. Communists would make durable stuff, not like now. I just bought myself a pair of shoes from the market and after three days their soles came off. After ten years we turned the black and white telly into a colour one, it was the latest fashion. We saw it at others. You would get a coloured-glass rectangle and everything and you set it on a wooden stand in front of the screen. We had green glass and everything could be seen in

doua sau a treia, sticlă albastră şi ne-a tocat la cap pînă am găsit şi noi sticlă albastră. Le puneam cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu şi erau ruseşti. Ne-am luat şi noi chiar înainte de revoluţie. Un an am aşteptat pentru el şi asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în faţă pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

different nuances of green. Then Alice saw at one of her classmates, I believe in her second or third grade, blue glass and she kept going on about buying one until we too found blue glass. She would put the first one and then the other, at whim. These colour tellies emerged later and were Russian. We also got one right before the revolution. We waited a year for it and that because we knew someone who gave us a number higher on the waiting list. What can I say, we had everything we wanted! It was good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă!

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I'm an Old Communist Hag!

Traducere de Cristina Fliter

My God, how good we had it under communism!

If I could live now half as well as then, I'd be content. Nevermind half, a quarter even and I'd still say thank you. I had everything I could wish for. True, you didn't wish for much back then. I don't know why, but you just didn't. I think people had no idea just how much money could buy, the way they do nowadays. But the way things were in those times, I had everything my heart desired. I drank real coffee and instant coffee... These were a rare sight back then, but it wasn't a problem for me. I had blue jeans back when a pair of them cost eight hundred lei. Eight hundred was real money! And you couldn't find jeans at every street corner either... Well, I had them! Whenever I went out wearing them all heads would turn. I won't even mention Kent and BT for the doctors. There was never a time I didn't keep a few packs at home, just in case—God forbid!—some disease struck or I needed medical leave. I even smoked those fancy cigarettes myself back when I was fooling around, not that I ever inhaled any smoke.

And what *didn't* we have?!

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletețul am avut.

The boss brought us entire crates of Pepsi from the Party Restaurant. Candy for the Christmas tree as well. No winter holidays would catch me without candy to hang in the tree or without oranges. Meat, eggs or fresh cheese, uh-huh. If only I could eat as much as I could get a hold of. When the boss didn't bring anything, I'd go to the saleswomen I knew and I still wouldn't leave empty-handed. Of course, I had to be careful with them, since they had to make a living too. Sometimes the saleswomen would call me saying to come by the store, that they had something good put aside for me, because they knew I wouldn't leave them high and dry. Not only did I tip them every time, but whenever one of them happened to need some strings pulled somewhere, they knew I could sort it out for sure. To be fair, sometimes I didn't really need what they put aside for me, but I still went by to get it. I took some to our house in the countryside or brought it to work, or I'd serve Mrs. Rozalia, the seamstress in our apartment building. Back then I had enough to share with others and now I don't even have enough for myself. And Alice still wonders why I want to vote for the former communists...

Whatever my little heart desired, I had.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poşircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Țucu avea şi el relaţiile lui. Îl ştia pe unul, nea Fane, asta îţi aducea şi luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îţi aducea ce voiai, dar te cam pişca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpşuni sau roşii cu lăzile, la jumate din preţul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezenţa la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraş, şi nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu ştiu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu maşina, ba la unul, ba la altul. Castraveţi, ceapă, usturoi, ardei graşi de la el luam. Îmi ieşea zacusca la preţ de apă minerală. Altul, nea Pardon, era şofer pe maşină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu şi cu bărbat-miu îi spuneam aşa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea

If I felt like drinking spirits, I didn't poison myself with any swill but instead I would buy a fine cognac, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the kind at twenty-five lei a bottle. I only ever bought myself Guban shoes, made of soft leather, the kind that didn't chafe even if you walked a hundred kilometres on foot. I used only Fa or Rexona soaps, bought from the Poles that came with their little toy-like cars. And then on top of that Țucu had his connections as well. He knew a Mr.Fane, this one would bring you the moon in the sky if you only commanded. I didn't like him, since he was a bit of a huckster, I mean that he brought you what you wanted but he really took it out of your pocket. On the other hand, another one, Muraru, brought us entire crates of strawberries or tomatoes at half - or even quarter - price, depending on how much he was hurrying to show up at the local bar. He worked at an agricultural cooperative somewhere near the city and he spared nothing, he sold everything that fell into his hands, I don't even know when he found time for work since he kept making the rounds in his car, from one place to another. Cucumber, onion, garlic, bell peppers, we got it all from him. I could make zacusca² for the price

---

²type of vegetable spread, traditionally prepared as a winter preserve

spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau să scoatem de la el de vreo doi ani.

of mineral water. Another one, Mr. ‘Scuse me, worked as a driver for a milk factory, or more precisely he transported the milk collected daily in each town. With him there was a funny story. My husband and I called him that because every two or three words he’d throw in a “‘scuse me”. He couldn’t just say “I ate some cherries yesterday” like everyone else, but “I ate some cherries, ‘scuse me, yesterday,” as if he’d eaten who knows what shameful thing. We bought butter from him. Oh but this Mr. ‘Scuse me would bring such fat and yellow butter, you could go looking and still wouldn’t find something like this on the entire socialist market. Only it wasn’t packaged, he brought it to us in bulk, in a bag. Where the hell was he getting such butter? my husband and I wondered. Might be for export, we speculated. We gave some to others to taste and it wasn’t just us, they’d never tasted such goodness either. Well now... We tried to get him to talk a few times, but he was an old hand, Mr. ‘Scuse me, you couldn’t get anything out of him, he wasn’t easily fooled. We tried to make him give the game away, tried to wear him down, but whenever we thought we had him he always threw in some line of his: “Trade secret, ‘scuse me!” Until one day when our Mr. ‘Scuse me came by a little tipsy. We

— Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

invited him into the kitchen, we couldn't keep the man standing around, and we served him this and that. I remember we gave him some whiskey, I don't know where we had it from, but his eyes went wide as dinner plates: "Oh, but you're treating yourselves, 'scuse me!" And as we went on talking about something or other, right when we least expected it Mr. 'Scuse me started telling us exactly what we'd been struggling to get out of him for two years.

"Not even our manager eats such butter," he says, and then on he goes spilling the beans.

How did our driver do it? After he had filled up his milk tank in some godforsaken village he would simply take three or four tennis balls and drop them inside. As the milk churned in the tank for fifty or sixty kilometres like in a centrifuge, the creamiest butter would stick to the balls. If the village was closer, he added more balls. Once he'd arrived there, he only had to take out the mounds of butter, from which he'd extract the balls and wash them with warm water. After he'd revealed that whole mess we stopped getting butter from him. To be honest, it all made me quite sick. We decided we'd rather have the butter from the grocery.

We sure had it good under

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte... Și curmale... Și lămîi... Și smochine... Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia

communism!

What, like Alice chewed those cigarette-shaped gum-sticks, the kind that turned to flour in your mouth? No, absolutely not. We only got her Hungarian chewing gum, the kind with different flavours that even made bubbles. Chocolate she had plenty, especially the Chinese kind, from the Party Canteen. Cookies, candy and Eugenia biscuits—plenty! We stuffed ourselves with oranges... and dates... and lemons... and figs... and ban... actually, to be honest I never had bananas. Those were difficult to find, I think they were mostly for the big bosses. But I did have banana-flavoured toothpaste, so I knew what they tasted like.

We had all kinds of things...

No Sunday would pass without us going out to a restaurant. A steak was ten lei, I remember perfectly. It was delicious and large enough to feed two people. A beer was three lei. Or five, if it was the really good kind. A Pepsi was three lei as well. Sparkling wine was eighteen lei. At the grocery it was twenty-one, bottle included. A pack of Kent was also eighteen. I know all the prices. We lived well back then, indeed. What a dinner you could eat at a restaurant with a thousand lei, my God! Desert included. Around that time I

patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca niște omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceaușescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am

made four, five thousand lei, it was different month to month depending on performance. God, and how much money that was! Nowadays, with inflation raging, a tram ticket costs five thousand. I don't even want to think about a steak! I know, salaries are higher too, but there's still no comparison. When I see these prices today I'm so surprised, it's like I came from another planet. Prices with a whole lot of zeroes at the end, long as caterpillars. Under communism a zero was worth something, and now it means nothing. Four zeroes today aren't worth a zero under Ceaușescu.

I got a stove as soon as I received an apartment. Two thousand lei, that's how much I paid for it. The washing machine came later, since I always liked to wash things by hand. What I scrubbed at is sure to be clean. I got the washing machine mostly because Țucu kept nagging me about it but when I did have it I saw it was useful. We lacked for nothing. We had a television too. We signed up on the waiting list at the store and six months later they called to tell us it was our turn. Simple as that. We paid for it in instalments. A black-and-white TV that lasted us twenty years. The communists made reliable things, not like now, when I bought a pair of shoes from the market

făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată și, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneam cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

and three days later the soles came off. After some ten years we made the black-and-white TV show colour, since that was the fashion. We saw others do it. You got a rectangular piece of coloured glass and placed it in front of the screen on a wooden stand. We had green glass and everything came out in shades of green. Then Alice saw that some classmate of hers had blue glass, I think she was in the second or third grade, and she kept pestering us until we got hold of blue glass as well. She would put up one or the other, depending on her mood. These colour TVs came later and they were of Russian make. We got one as well, right before the revolution. We waited a year for it and that's only because we had some connections who gave us a number higher up on the list. What can I say, we had all kinds of things! It was all good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I'm a Communist Old Bag

Traducere de Elena Florea

Gosh, I had such a lovely time during communism!

If I had half the good living I had back then, I'd be more than happy. What am I saying? Not even half. I'd be happy even with a quarter. I had it all. Not that there was much you could wish for in those days. I don't know why but you really didn't want much. I don't think you knew you could do so much with money, as you do now. But for those times, I had everything my heart desired. I was drinking ground coffee and instant coffee... They were hard to come by back then, but that didn't stop me. I had jeans when they were eight hundred lei a pair. And eight hundred was a great deal of money! And jeans weren't easy to come by either... Well, I had them! When I went out wearing them, I would turn heads. As for Kent and BT cigarettes for doctors, I don't even have to mention it. I would always keep a few packs in the house, just in case, God forbid, I'd fall ill or if I needed to ask for sick leave. I myself used to smoke good stuff when I was fooling around, though I never actually inhaled the smoke.

But what didn't I have back then?

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ăhă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam.

Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că şi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă ştiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, ştiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

Our boss would bring us crates of Pepsi from the Party Restaurant, as well as Christmas candy. I can't think of a single time when I lacked oranges or candy to decorate the tree during the winter holidays. Meat, eggs, cheese... I had all that. If only I could eat the amount I got! And when our boss didn't bring anything, I'd stop by some shop assistants I knew well and there was no way for me to leave empty-handed. Sure enough, I had to be generous to them as they too had to make a decent living. At times, it was them who called to tell me to stop by the store as they had *saved* something good for me – they knew I wasn't going to leave them hanging. Not only did I tip them each time, but if they needed someone to put in a good word somewhere, they knew I was the right person for that. To be completely honest, sometimes I wasn't really in need of whatever they had put aside for me. But I collected it anyhow as I would share it among my relatives in the country, my workmates as well as Mrs Rozalia, the dressmaker in our apartment building. Back then, I had so much I could give to others too whereas now I barely have enough for myself to make ends meet. And Alice can't help but wonder why I want to vote for the old communists.

Tot ce mi- a poftit sufletelul am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă.

Nu-mi plăcea de el că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar.

În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în

I had everything my heart desired.

If I was in the mood for a stiff drink, I wouldn't poison myself with just any cheap drink, but always bought a bottle of premium brandy like Vasconi or Unirea, or, perhaps, a bottle of Russian vodka, 25 lei each. The only type of shoes I bought were by Guban, made of soft leather, the kind which wouldn't give you corns had you walked a hundred kilometres in them. I only used *Fa* and *Rexona* soap bars that were bought from the Polish street vendors who used to drive here their small toy- like cars. Not to mention that Tucu had his own connections. He knew, for instance, this guy called *nea Fane* who could practically get you everything you needed had you asked him to. I didn't like him as he was a profiteer - he would get you everything you needed, but for a fairly stiff price.

Some other guy, for a change, Muraru by his name, would get you crates of strawberries and tomatoes for half or even a quarter the usual price, depending on how pressed for time he was to make it to the pub. He worked on a collective farm somewhere around the city and he would sell everything that he could get his hands on, nothing was *spared*. Come to think of it, I have serious doubts about him doing any actual work on the farm as he kept

comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne

driving among potential clients all day long. Cucumbers, onions, garlic and peppers, I used to get it all from him. I could make *zacusca* on very little money. Then there was the so-called Mr *If you don't mind my saying so* who used to drive the dairy truck, that is he used to collect and transport the milk from all the farms in the nearby villages. There's a funny story about this guy. My husband and I used to call him like that because for every three words he uttered there was an *If you don't mind my saying so* included. He seemed unable to say, basically like everyone else, *Yesterday, I ate some cherries*. Coming from him, it was always *Yesterday I ate, if you don't mind my saying so, some cherries* as if he had eaten something he was not supposed to. I used to buy butter from him. And he would sell such good quality butter, high on fat and everything... I don't think there was any better in the whole country then. The only downside was he sold it in bulk, in plastic bags - it didn't come in packets. *Where on earth does he find such high quality butter?* my husband and I kept wondering. In the end, we figured it was from the export batch. We even invited other people to try it and it was beyond doubt that it was the real stuff. I'll be damned! Try as we might, for the old warhorse that

așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cât se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor.

he was, Mr *If you don't mind my saying* so never gave away his secret. We were merely getting at it, trying to lure him somehow but whenever we felt we'd made a few steps in the right direction, he would ruin it all with his infamous remark *That's professional secrecy, if you don't mind my saying so*. One day, though, our smart guy presented himself quite loaded. We invited him in lest we kept him standing, served him with this and that. I remember we offered him a whiskey as well – I can't really say where we'd got that from – which left him staring in wonder. "*You do know how to enjoy the good things in life, if you don't mind my saying so*". Anyhow, as we sat there chit-chatting, Mr *If you don't mind my saying so* started, of his own free will, to tell us everything we had been trying to get from him for two years or so.

'Not even the manager of the dairy farm can enjoy such good quality butter', he pointed it out. And then he let the cat out of the bag.

And what was it that our driver did? After having filled up the dairy tank in a godforsaken village, he would slip three to four tennis balls into the tank. As the truck kept jolting along the country road for 50 to 60 kilometres, the milk in the tank got skimmed as if by a professional skimming machine,

Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decât să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărașenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămii...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

with the finest butter being stuck on the tennis balls. If the village was not so far away, he would use more tennis balls. At the end of the route, all he had to do was take out the butter- covered balls, collect the butter and then wash the latter in some lukewarm water. But after giving away his secret, I stopped buying from him - it made me sick to my stomach, to be honest with you. So I turned to whatever butter I could find in the food stores.

I had such a lovely time during communism!

Do you think my Alice would chew those gum sticks that crumbled in your mouth? Not in a million years! I could always get her fine Hungarian chewing gum, the very kind that is differently flavoured and also blows bubbles. I had chocolate to enjoy to my heart's content, the Chinese type for the most part that I could get from the Party Cafeteria. We would feast on biscuits, candy and Eugenia biscuits! I ate loads of oranges... And dates... Also lemons and figs. Bananas, too. On second thought, I never ate bananas. They were really hard to come by - I suppose bananas were only for the big fish. Instead, I had banana flavoured toothpaste, so I knew what bananas tasted like.

I had everything my heart desired...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănânce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd vîd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el.

I can't think of a single Sunday we didn't eat out. A steak only cost 10 lei, I remember it as if it were yesterday. It tasted really good and the portion was generous, big enough for two people to eat. You could get beer 3 lei each. Or 5 if it was premium. You could also get Pepsi 3 lei each and sparkling wine for 18 lei. In food stores, the latter would sell for 21 lei, bottle included. A pack of Kent cigarettes would sell for 18 lei as well. I can remember every price. It truly was the best time of my life. Gosh, you could eat everything you wanted, dessert included, provided you had 100 lei in your pocket. I used to earn 4,000 to 5,000 lei per month at the time, and, Gosh, that really was a great deal of money. Today, given the inflation rate, you have to pay 5,000 lei for a tram ticket. I don't even dare to think how much a steak would cost me! Right, you're going to reply that salaries too are a lot higher, but this still doesn't account for it all. I am flummoxed by the prices they display in stores today. Multiple figure prices, as long as a caterpillar each. Back then, a figure in your salary was worth something. A five figure salary nowadays merely accounts for a two figure one under Ceausescu.

I bought myself a cooker right after I got the apartment. It cost me 2,000 lei.

Mașină de spălat am avut ceva mai târziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mână. Ce e frecat de mine, sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rândul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în câteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăși, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneai cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai târziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

It was only later that I bought a washing machine as well, but it was only because I had always enjoyed washing my clothes by hand. If it was scrubbed by me, then it must be clean, I always thought. If it hadn't been for Tucu's insistence on buying one, I most likely would have given it a miss. Once I owned it, though, I realised it came in handy. We had it all, a TV-set included. I had put my name on a waiting list and after six weeks they called and let us know our turn had come. As simple as that. We paid it in several instalments. It was a B & W television set which kept in perfect working order for twenty years. The things they made during communism were reliable, unlike today when the soles of a newly bought pair of shoes would come off in three days' time. Anyway, after ten years, we turned our black and white into a colour TV, but only because that was the trend. We had seen others do it, so we knew how. You would put a rectangular sheet of coloured glass in front of your old TV. The glass we had found for this was green, so everything on screen was shown in different greenish tones. Shortly afterwards however, Alice, who must have been in 2nd or 3rd grade then, saw blue glass being used in a friend's house and she pleaded with us until we got hold of

41

blue glass as well. So we would switch between the two on a whim. Colour TVs became available at a later time - the Russians made them. We got one of our own the very year previous to the revolution. We had waited for a year for this to happen, and that's only because we had a connection who'd made it possible for us to be better placed on the waiting list. But then again, I had everything my heart desired! It was bliss...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

I'm an old communist hag

Dan Lungu

Traducere de Dragoș Frangulea

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi poftea inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

God, didn't I have a wonderful life during communism!

If I lived today just as half as well as then, I would be satisfied. Not even half as well, but a quarter, and I would still be grateful. I had all I desired. Frankly speaking, people didn't wish for a lot back then. I don't know why, but they just didn't. I suppose one didn't know that you could do so many things with money as nowadays. However, given that period, I had everything my heart desired. I only drank real and instant coffee... Back then these two were hard to get, but it was no hassle for me. I owned jeans when it cost eight hundred lei a pair. Eight hundred was real money, not a trifle! And jeans were not readily available... Even so, I owned a pair! When I went out dressed in jeans, I turned every head in the neighbourhood. Not to mention Kent and BT for physicians. I always kept a couple of packs of cigarettes for cases when, God forbid!, I fell ill or I needed to take sick-leave. I even smoked premium cigarettes like these myself when I used to fool

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ăhă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam. Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, căşi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă ştiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, ştiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.

around puffing, since I would never inhale. But what didn't I have?!

The boss would bring us Pepsi by the boxes from the Party's Restaurant. The same with Christmas Tree chocolates. Not once did the winter holidays catch me in need of chocolates or oranges. Meat, eggs, cheese, I had it all. If only I could eat as much as I could lay my hands on. When the boss didn't bring anything, I would visit the girls I knew who worked in grocery stores and by no means would I leave empty handed. It's understood that I had to be generous to them, since they needed to get by too. Sometimes they would put aside some treat and call me to come by the grocery store, because they knew I wouldn't leave them hanging. Not only did I tip them, but they knew that if it so happened that they needed someone to pull some strings for them, I was the one who could do it. To be honest, sometimes I didn't even need that much what they had put aside for me, but I would take it nonetheless. I would bring some to the countryside, some to my work colleagues or to Ms. Rozalia, the dressmaker who lived in the same building. Back then I could even share with others, while now I don't even have enough for me. And still, Alice is perplexed by the fact that I want to vote for the former communists...

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fimers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Tucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală.

Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină la fabrica de lapte, mai precis căra zilnic

I had everything my heart desired.

If I were in the mood for liquor, I wouldn't poison myself with any slop, but I'd fetch a good Cognac, a Vasconi or Unirea, or Russian Vodka, the one that cost 25 lei a bottle. I only bought Guban shoes made of a leather so smooth that it wouldn't cause blisters even if you walked a hundred kilometers. I bathed with Rexona or Fa soaps, that were bought from the Polish people who drove by in their toy-like cars. Not to mention that Tucu had his own connections as well. He knew some guy, Mr. Fane, who could bring you even the moon in the sky, if you asked for it. I didn't like him, because he was a spiv, meaning he would bring you whatever you wanted, but quite costly. Conversely, some Muraru would get us strawberries or tomatoes by the crates at half or even a quarter their price, depending on how big his hurry to the pub. He worked at an APC somewhere near the city and he didn't spare a thing, he would sell everything he could lay his hands on. I don't even know when he had enough time to work, because he would always drive to and fro. It was him from whom I'd buy cucumbers, onions, garlic, bell peppers. I would cook vegetable stew for the price of sparkling water.

Another guy, Mr. Pardon, was a trucker at the milk factory, more precisely, he

laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate.

Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-

transported the milk that was collected daily in the nearby villages. There was a funny happening involving him. Me and my husband would call him that because he would say “Pardon me” once every two or three words. He couldn’t just say “I ate cherries yesterday”, but rather “I ate, pardon me, cherries yesterday”, as if he had eaten some disgraceful thing. We would buy butter from him. But this guy, Mr. Pardon, he would supply such fat and fair butter that you couldn’t find something alike on the whole Socialist market, bend over backwards as you may. Only that he wouldn’t deliver it in packs, but in bulk, put in a bag. Where in the hell could he procure such butter? me and my husband wondered. Perhaps it was for export, we surmised. I even invited others to taste it and, it came out that we were not crazy, they hadn’t had such treat before either.

I’ll be damned! We tried a couple of times to persuade him to tell us, but Mr. Pardon was seasoned, you couldn’t make him speak, he was no skipjack. We would beat around the bush to wear him out as you do with a big fish, but, when we were about to catch him, he would always elude us saying: *Pardon me, it’s a trade secret*. Until one day when good old Mr. Pardon came a bit tipsy. We invited him in the kitchen lest he stood up and we served him this and that. I remember

am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da' tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cât se cobâlțîia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decât să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată trășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea

we poured him some whiskey, which I don't know where we got from, and his jaw dropped: “Goddamn! Pardon me, but you're living the good life.” Speaking about everything and nothing at all, when we least expected it, Mr. Pardon started to relate what we had been trying to learn from him for almost two years.

“Not even our manager eats such butter” he said and then went on.

What did our good trucker actually do? After he filled up his milk tank in some God-forsaken village, he would throw three or four tennis balls inside. For about fifty or sixty kilometers the milk was whipped harder than in a centrifuge and the finest of the finest butter stuck to the tennis balls. If the village were closer, he would throw in more balls. Once the man arrived, he only had to hoist up the butter bulks, extract and wash the tennis balls in warm water. After he revealed his trick, I didn't buy butter from him anymore. To be frank, it turned my stomach. I then preferred the butter in the grocery store. I lived so well during communism!

Do you think that Alice chewed that cigarette-shaped chewing gum, that would crumble in your mouth? Not by a long shot. I would procure her only Hungarian chewing gum, the one in different flavours you could even make

chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu

bubbles with. I had chocolate by the pound, especially Chinese chocolate from the Party's Cafeteria. Biscuits, candies, eugenias – tons and tons. I ate myself full with oranges, dates too, and lemons, and figs, and bana... No, let's be honest, I have never eaten bananas. They were hard to get your hands on, I guess they were only for the bigwigs. Instead I had a banana-flavoured toothpaste, so I knew what they tasted like.

I had it all...

Not a Sunday passed without having dinner in a Restaurant. A steak cost 10 lei, I remember perfectly. It was tasty and so big, that it served two persons. A beer cost 3 lei. Or 5 lei for the really good one. A Pepsi cost 3 lei as well. Champagne was 18 lei. If you bought it bottled from the grocery store, it was 21 lei. A pack of Kent was 18 lei too. I know all the prices. I lived well indeed back then. Good God! What a tasty diner you could buy for 100 lei. Dessert included. At the time I earned four or five thousand a month, depending on my performance. That was a lot of money! Nowadays, due to the inflation, you pay five thousand lei for a tram ticket. And for a steak, no, forget about it! I know, I know, salaries are higher, but there's no room for comparison. The prices shock me as if I came from a planet far away. Prices with so many zeros that look like caterpillars.

o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cât un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţa. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai târziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mînă. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi dupăşase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţăşi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăşi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite nuanţe de verde.

Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră şi ne-a tocat la cap pînă am găsit

During communism times a zero was significant, now it is just nothing. Four zeros from the present day don't value as much as a zero in Ceausescu's regime.

I bought myself a gas stove immediately after I received a home. I paid two thousand for it. I got a washing machine only later, because I always enjoyed washing by hand. If I scrub something myself, it is clean for sure. I only bought the washing machine under Tucu's insistence, but I eventually realized it was useful. We went short for nothing. We had a TV set too. We had registered on the list at the store and, after six months, they called to tell us that we were next. Piece of cake. We paid for it in instalments. It was a black and white TV set that functioned for twenty years. The communists made durable goods, unlike nowadays when I bought a pair of shoes from the market and the sole fell off after three days. After about ten years we turned the TV into a colour television set because it was in fashion. You would get a coloured rectangular glass and you would fix it in front of the TV on a wooden stand. We had green glass and everything on the screen was green tinted.

And then Alice saw blue glass at one of her colleagues, I think she was in the second or third grade, and insisted until

şi noi sticlă albastră. Le puneă când pe una, când pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai târziu şi erau ruseşti. Ne-am luat şi noi chiar înainte de revoluţie. Un an am aşteptat pentru el şi asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în faţă pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

we got blue glass too. She would sometimes set the blue, sometimes the green, as was her mood. The colour TV sets came on the market later and they were made in Russia. We bought one just before the Revolution. We waited for it for a year and that is just because we had an acquaintance that put us in front of the queue. What can I say more, we had everything! Those were the good times.

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

I'm a Communist Hag

Dan Lungu

Traducere de Ioana Grigoriuță

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Goodness, did I live the good life during communism... Those were the days!

If today I had even half of what I used to have, I would be happy. What half, even a quarter, and I would still be grateful. I used to have everything I wanted. It is true, you did not wish for much back then. I do not know why, but you simply did not. I believe you did not know that money can buy so many things, like nowadays. But I had everything my heart desired, for those times. I used to drink real coffee and instant coffee alone... These were a rarity back then, but it was not an issue for me. I had jeans that used to cost eight hundred lei per pair. Boy, eight hundred lei was quite a bit of money. You could not even find jeans everywhere... Well, I did! I was turning all the heads in the neighbourhood when I was wearing them. Not even mentioning Kent and BT cigarette packs for doctors. There was not a day that I did not have a few packs in the house in case I, God forbid, fell sick or needed sickness leave. I even smoked some of these good cigarettes

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

myself, when I wanted to fool around, only I never inhaled.

What did I not have?!

Our boss would bring us Pepsi from the Party's Restaurant. The same went for the candy that we hanged in the Christmas tree. There was no way the holiday season would catch me without candy for the Christmas tree or without oranges. Meat, eggs or cheese, good heavens. If only I could have eaten as much as I could get. When our boss would not bring us anything, I would pass by the shopkeepers I knew and I would never leave empty-handed. I had to be considerate with them, of course, they had to eat too. Sometimes they would call me to pass by the shop, as they had something set aside nicely for me. They knew I would never let them down. Not only did I tip them every time, I would also pull some strings if any of them ever needed so. They knew I could handle it. To be entirely honest, sometimes I did not even need the things they would keep for me, but I still passed by and took whatever it was. I would give some to my family in the countryside, some to my co-workers, some to Ms. Rozalia, the seamstress in our apartment block. Back then, I had enough to give to others too, and now I do not even have enough for myself. And Alice keeps wondering why I want

Tot ce mi-a poftit sufletele am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cîrciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mînă, nici nu știu cînd mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un

to vote for ex-communists...

I had everything I could ever desire.

If I ever felt like having a drink, I would not poison myself with any plonk. Instead I would have fine brandy, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the one that used to cost 25 lei a bottle. I would only buy Guban shoes, the ones made of fine leather that did not hurt your feet even after walking 100 kilometres in them. I would use Fa or Rexona soap bars, taken from the Polish people coming here in their toy-like cars. And then, at the end of the day, Țucu used to have his own connections. He knew someone, Mr. Fane. This guy would even bring you the moon if you were to ask him for it. I didn't like him that much; he was a bit of a leech. I mean he would bring you what you wanted, but that would not stop him from digging his hands into your pockets. Another guy, Muraru, would bring us entire crates of strawberries or tomatoes for half or even a quarter of the price, depending on how fast he had to go back to the tavern. He worked in an agricultural cooperative somewhere outside of town, and he never missed a chance, he would sell anything he laid hands on. I cannot even imagine when he had time to work anymore because he could always be seen going around in his car, either here or there. Cucumbers,

„pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon asta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate asta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din asta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

onions, garlic, bell peppers, he would provide all of this for us. My eggplant relish would turn out as cheap as sparkling water. Another one, Mr. Pardon, was working as a driver for the milk factory, that is to say he would collect milk from villages every day. I have a funny story about him. My husband and I named him like this because every two or three words, he would utter ‘pardon me’, as if he had said who knows what embarrassing thing. We would buy butter from him. But Mr. Pardon did not bring us any sort of butter. His was creamy and yellow; you could not find such a thing in any of the socialist markets in a million years. The only issue was that he could not bring it in packs. Instead it was in bulk, in a plastic bag. Where, in God’s name, did this guy find such butter? my husband and I would ask ourselves. Maybe it was for export, we guessed. We gave some to others to taste, and we concluded that we were not insane, they never tried anything so good like that either. Well, well... We tried to nose around a few times, but Mr. Pardon was experienced. He would not say a word, he was not one of those chatty types. We would try to talk around, we would try to reel him in like the great fish he was; but when to finally get a hold of him, he would strike us with one of his famous

‘Professional secret, pardon!’. Until one day, when our Mr. Pardon came home a little tipsy. We invited him into our kitchen, it’s not polite to let the man stand, and we served him with one thing or another. I remember giving him a whiskey, I do not know how we got around to having it. It made his eyes light up, ‘Oh, pardon, but you two do know how to get things for yourselves!’. While talking about everything and nothing and while least expecting it, Mr. Pardon began to tell us everything we had been struggling to pry out of him for two years.

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

‘Not even our manager eats such butter’ he said. And then he spilled it all.

What did our driver do? After he would fill his tank with milk from a village forgotten by the world, he would take out three or four tennis balls and he would let them loose inside. While the milk was jolting in the tank all those fifty or sixty kilometres like in a centrifuge, the balls would become covered with that creamy goodness. If the next village was closer, he would toss more balls inside. Once arrived, he would only need to take the balls of butter out, out of which he’d collect the tennis balls and rinse them in warm water. I never got butter from him ever again, after he revealed this entire affair. To be honest, I

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai

was disgusted. I preferred the butter from the market after that.

How well I lived under communism!

What do you imagine? That Alice would chew on gum that would become floury when you put it in your mouth? No, not in a million years. I would only bring her Hungarian chewing gum, the kind that has different flavours. She could even pop it. We had always had as much chocolate as we wanted, especially the Chinese one from the Party's Canteen. Cookies, candy, eugenias—tons. I ate oranges until I could not walk anymore... And dates ... And lemons... And figs... And ban-... No, that is not true, I never ate bananas. Those were a rarity, I think they were mostly for the high-ups, the big-leagues. I had banana flavoured toothpaste instead, so I knew their taste.

I had everything...

There was no Sunday we would not go out to the restaurant. I can remember perfectly that one steak was 10 lei. It was appetizing and big enough that two people could have eaten out of one. One beer was three lei. Or five lei sometimes, if it was the good kind. One Pepsi was also three lei. Sparkling wine was eighteen lei and, from the market, you could take the bottle too for twenty-one lei. One pack of Kent was eighteen lei. I know all the prices. It is then that I lived

lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu câştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mînă. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ţinut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca

well, it is true. With only one hundred lei, oh God, you could have a royal dinner at the restaurant. With dessert even. Back then, my salary would be around four or five thousand lei, depending from month to month and from task to task. Oh my God, that was so much money! Nowadays, since the inflation, five thousand is only enough to get you a tramway ticket. I cannot even imagine the price for a steak now. I know, I know, salaries are bigger now, but you still cannot compare it. When I see the prices nowadays, with so many zeros at the end, long as caterpillars, I feel as if I'm from another planet. During communism, one zero was worth something, but today, four zeros cannot even come close to one of Ceauşescu's.

Soon after I got my first apartment, I bought myself a stove. Two thousand, that's how much I paid for it. I got a washing machine sometime later; I've always enjoyed washing by hand better. Whatever is laundered by me, it sure has to be clean. I saw that the washing machine can be useful, even though I mostly bought it because Țucu kept pestering me. We had everything. We even had television. We signed up on a list, and sure enough, six months later we were called by the store's staff to tell us that our turn was up. Easy peasy, we managed to pay for it in full in a few

acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată și, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneai cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

months. The TV, black and white, lasted us for twenty years. Communists used to make things that lasted a long time, not like today. I got a pair of shoes from the market and the sole went undone after only three days. After about ten years we made the telly colour, those were the trends. We saw it at other people too, you would get around to getting a coloured glass rectangle and you would put it on a wooden stand in front of the TV. We had green glass and all the pictures were tainted in different shades of green. Then one day Alice saw blue glass at one of her classmates, I think she was in the second or third grade. She was like a thorn in our side until we finally found blue glass too. She would alternate between them, as she pleased. These colour tellies that we see today appeared only later on and they were Russian. We got one ourselves right before the Revolution. We waited a year for it, and that only because I had a connection who put us higher on the waiting list. What can I say, we had everything! Those were the times...

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la

I'm a Commie Old Bag

Traducere de Alexandra Handrea

By God, what a good life I've had during communism!

If I were living half the life I lived back then, I'd be content. Half? Give me a quarter of it and I'll thank you. I had everything I wanted. I'll admit, you didn't wish for much back then. I don't know why, but you didn't. I think you didn't know you could do so much with money, like you do now. But, for those times, I had everything that struck my fancy. I only drank real coffee and instant coffee... They were something rare back then, but that wasn't a problem for me. I had jeans when they were eight hundred lei a pair. Eight hundred was a fortune, no joke! Plus, you couldn't even find jeans anywhere... well, I had them! When I wore them out, the whole neighbourhood turned their heads to look at me. Kent and BT for the doctors, of course. It was impossible for me not to have some packs stored away in case, God forbid!, I got sick or if I needed medical leave. I even smoked these quality cigarettes, as well, when I fooled around, but I never inhaled the smoke.

Was there something I didn't have?

Our boss brought us Pepsi by the dozen

Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut. Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla.

from the Restaurant of the Party. Sweets for the Christmas tree, as well. There was no winter holiday without sweets for the Christmas tree or oranges. Meat, eggs or cheese, and whatnot. If only I could eat as much as I could get. When our boss didn't bring them, I paid a visit to the shop assistants I knew and I didn't leave empty handed. Of course, I had to be generous to them because they wanted to keep their back warm, too. Sometimes the shop assistants called me to stop by the shop because they had something nice put aside for me, because they knew I wouldn't leave them high and dry. I didn't only tip them, but if they happened to need connections somewhere, they knew I had them covered. To be honest, sometimes I didn't even need what they had put aside for me but I still went by and took it. I took it to the countryside, I took it to work or I helped Mrs Rozalia, the tailor in our building. Back then, I had so much that I could give to the others, too, but now I don't have enough for myself. And Alice is so surprised that I want to vote for the former Communists...

I had everything my heart desired. When I felt like drinking spirits, I didn't poison myself with jungle juice, but I bought fine cognac, Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the type you got for

Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, asta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cîrciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lîngă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mîină, nici nu știu cînd mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mîncat cireșe”, ci „Ieri am mîncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mîncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea

twenty-five lei a bottle. I bought myself only Guban shoes, with soft leather, that did not blister your feet even if you walked a hundred kilometres. I washed myself with Fa or Rexona soaps bought from the Poles who travelled in their toy-like cars. Besides, Țucu had his own connections. He knew a fellow, Uncle Fane, who could bring you even pie in the sky if you ordered it. I didn't like him 'cause he was a smuggler, meaning he'd give you what you wanted, but he kind of ripped you off. However, a fellow, Muraru, brought us strawberries or tomatoes by the dozen, half or even quarter their price, depending on how much of a hurry he was in to show himself at the pub. He worked at an A.C.P. somewhere near the city, and didn't miss anything, he sold anything he laid his hands on, I don't even know when he fit in working, since he was driving up and down to one person or another. Cucumbers, onions, garlic, bellpeppers, it was him I got them from. I made vegetable hotchpotch at the price of sparkling water. Another fellow, Uncle Pardon, was a milk factory driver, more precisely he transported the milk he collected in villages. I have a funny story about him. My husband gave him that nickname because he would insert 'pardon me' every two-three words. He couldn't say

Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbat-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da' tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuam să scoatem de la el de vreo doi ani.

'I ate cherries yesterday' like a normal person, but 'I ate, pardon me, cherries', as if he had eaten whatever shameful thing. I bought butter from him. But this fellow Uncle Pardon brought us such fat and golden butter, you couldn't find such a thing on the socialist market, even if you killed for it. Only it wasn't packed, he brought it in a bulk, in a bag. Where the hell does he get that butter from?, my man and I asked ourselves. It could be for export, we supposed. We had others taste it and we weren't imagining it, they hadn't even dreamed of such a delicacy, either. Would you look at that... We tried to make him talk a few times, but Uncle Pardon was wired shut, you couldn't get anything out of him, he wasn't a snitch. We'd work our way around him, we'd tire him out like a thumping big fish you pull to the shore, but, when we'd almost get him, he'd always play one of his records: 'Trade secret, pardon me!'. Until one day, our fellow, Uncle Pardon, came by a little drunk. We invited him in the kitchen, so he wouldn't stand up, we offered him a bit of everything. I remember we gave him some whisky, I don't know where we had it from, so that he his eyes were like saucers: 'Oi, you respect yourselves, pardon me!'. Talking about everything yet nothing at all, when we least expected it, Uncle

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlția laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte... Și

Pardon, began to tell us about what we had been trying to get out of him for about two years.

'Not even our manager eats butter of this kind,' he said, and then he spilled the beans.

What did our driver do? After he loaded the tanker with milk in a world-forgotten village, he would carefully take out three or four tennis balls and dropped them inside. While the milk was being stirred in the car, for fifty or sixty kilometres, even faster than in a spinner, the creamiest of butter clung to the balls. If the village was closer, he'd put more balls in. Once arrived, he only had to take out the butter blocks, out of which he took out the balls and washed them with warm water. After he spilled the beans, I never bought butter from him ever again. To be honest, I was disgusted. I preferred the butter from the grocery store.

What a great life I lived during the Communist period!

What, did Alice ever chew on those sticks of gum that turned to flour in your mouth? No, no way. I only got her Hungarian gum, the one with various flavours and which even made bubbles. Chocolate, we had plenty of that, especially the Chinese type, from the Cafeteria of the Party. Biscuits, sweets and Eugenia biscuits - countless of

curmale...Şi lămii...Şi smochine...Şi ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mâncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, aşa că le ştiam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bunăşi mare de puteau să mănânce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu câştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gândesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Când văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcăsînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva,

them! I ate as many oranges as I could... and dates... and lemons... and figs... and ban... no, I shouldn't lie, I never ate bananas. These you could hardly find, I think they were more for the higher-ups. But I once had banana flavoured toothpaste, so I knew the taste.

I had everything...

There was no Sunday when we didn't eat out. A steak was ten lei, I remember perfectly. It was tasty and so big that two people could eat it. A beer was three lei. Or five lei, if it was the really good kind. A Pepsi bottle was also three lei. Sparkling wine was eighteen lei. At the grocery store, bottled, it was twenty-one. A Kent pack was also eighteen lei. I know all the prices. I lived a good life back then, really. At the expense of a hundred lei, by God, what a meal you could eat at the restaurant! Dessert, as well. I made four-five grand back then, a different sum every month, depending on work results. By God, it was so much money! Now, since the inflation, a cable car ticket is five grand. A steak, I don't even want to think about it! I know, incomes are larger, but it still can't compare. When I look at the prices, I'm thunderstruck, as if I came from another world. Prices with many zeros at the end, long like caterpillars. During the Communist period, one zero meant something, now it's nothing. Four zeros

acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveu alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăşi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite nuanţe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră şi ne-a tocat la cap pînă am găsit şi noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu şi erau ruseşti. Ne-am luat şi noi chiar înainte

don't make one of Ceausescu's.

I bought a cooker right after we got our first house. I paid two grand on it. I bought a washing machine a little later, 'cause I've always liked to handwash. What is scrubbed by me is surely clean. I bought the washing machine on Țucu's pestering, but, after I had it, I noticed that it was a good thing to have. We didn't lack anything. We even had a TV. We enlisted at the store and after six months, they called us to tell us it was our turn. Easy peasy. We paid for it by a few instalments. A black-and-white TV, which lasted for twenty years. The Communists made sturdy things, not like nowadays, when I got a pair of shoes from the marketplace and their soles came off three days later. After about ten years, we turned the black-and-white TV into a colour one, because that was the trend. It was what we'd seen in other people's homes. You got yourself a coloured glass rectangle and you put it in front of the screen, on a wooden holder. We had green glass and everything was coloured in different shades of green. Then, Alice saw blue glass at one of her colleagues' place, I think she was in the second or third grade, and she nagged us until we found blue glass, too. She put up one or the other, whatever mood she was in.

de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

These real colour TVs came out later and they were Russian. We bought one, as well, right before the revolution. We waited a whole year for it and that was because I had a connection who gave us a higher number on the list. What can I say, I had everything! It was good...

Dan Lungu – traducere în engleză de Anca Ilie

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi poftea inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

I Am a Communist Hag

Traducere de Anca Ilie

God, how I enjoyed the life I lived during communism!

If only I had half of what I had then, and I would be satisfied. Not even half, only a quarter, and I would say thank you. I had everything I wished for. True enough, you didn't wish for too much. I don't know why, but you just didn't wish for too much. I guess you didn't know how much one can do with money, like nowadays. But, as things were then, I had everything I could wish for. I had real coffee and instant coffee to drink... Back then these were a rarity to find, but it wasn't a problem for me. I had blue jeans when they cost eight hundred lei a pair. Eight hundred was big money, no joke! And you couldn't even find blue jeans at every corner of the street... Well, I had a pair! When I went out dressed in them, I made heads turn in all the neighbourhood. Kent and BT for doctors, I can't even tell. It was unconceivable of me not to have some packs at home, just in case, God forbid!, I would get sick or I would need medical leave. I even used to smoke such good cigarettes, when I felt like fooling around, yet I never really inhaled.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ahă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam. Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că şi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă ştiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, ştiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poşircă, ci luam un

What didn't I have!?

My boss would bring us crates of Pepsi from the Party Restaurant. Same with Christmas tree candy. There was no such thing as winter holidays without candy to decorate the Christmas tree or without oranges. As for meat, eggs or yellow cheese, uh! If only I could eat as much as I could get. When the boss wouldn't bring any, I would go to the saleswomen I knew, and I would not leave empty handed. Of course, I had to treat them well, as they had to make a living too. Sometimes the saleswomen would call me to stop by the store because they had something good for me set aside, as they knew I wouldn't let them down. Not only did I tip them every time, but if they needed a connection, they knew I would arrange things for them. To be honest, sometimes I didn't even need what they had set aside for me, but I kept going to get it. Sometimes I would take it to the countryside, or I would bring it to work, or I would serve Mrs Rozalia, the tailor from our building. I had enough to give to others back then, while now I do not have anything left for myself. And Alice still can't believe I want to vote for the former communists...

I had everything my soul craved for.

If I felt like drinking something, I wouldn't poison myself with any cheap

coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, asta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină la fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar

stuff, but I would take a fine brandy, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, 25 lei a bottle. I only bought Guban shoes made of soft leather that would not pinch you even if you walked a hundred miles. I would wash with Fa or Rexona soaps, bought from those Polish people that would drive in their toy-like cars. What's more, Țucu had his own connections. He knew one guy called Mr Fane, who would bring you even the moon from the sky, if you had ordered it. I didn't like him because he was a profiteer, that is, he would bring you whatever you wanted, but he kind of charged you more. Muraru instead, would bring us strawberries or tomatoes by the crates at half their price or even a quarter, depending on how much he was in a hurry to get to the pub. He worked at an Agricultural Production Cooperation somewhere near the city and would grab all he could get, he would sell everything he got his hands on, I don't even know when he had time to work, he kept driving his car to one person or another. We would take from him cucumbers, onion, garlic, peppers. I was getting my *zacusca* at the price of mineral water. Another one, Mr Sorry, was a driver at the milk factory. He would carry the milk collected in the villages every day, to be precise. There was a funny story

fi mîncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

with him. We used to call him like that, because he would add “sorry” every other two or three words. He couldn’t say, like everyone else, “I ate cherries yesterday”, but “I ate, sorry, cherries yesterday”, as if he had eaten I don’t know what a shameful thing. We used to buy butter from him. But this Mr Sorry brought such a fat and yellow butter, as you couldn’t find such a thing in all the communist trade, not in a million years. Only it wasn’t nicely wrapped and packed. It was in bulk, in a bag. Where the hell is this butter coming from?, me and my husband would ask ourselves. It could be meant for export, we assumed. We gave others some butter to taste and it seemed we were not crazy, they hadn’t had such delicacy either. Well, well! We tried to make him spit it all out a few times, but he was an expert, Mr Sorry, you couldn’t find out anything from him, he wasn’t one of the “two for one” sort of person. We would take him from afar, we would tire him like a big fish that you pull ashore. However, when we were just about to catch him, he would always say one of his, “It’s a professional secret, sorry”! Until one day, when Mr Sorry came a little wasted. We called him into the kitchen, so that the man would not stand, and we served him one thing or another. I

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească

recall we even served him whiskey, I don't know where we had it from, that his eyes popped out of his head: "Yeah, I see you keep yourselves in style, sorry"! As we were speaking about everything and nothing, unexpectedly, Mr Sorry started telling what we had been struggling to find out for about two years.

"Even our manager doesn't eat such butter", he says, and then he starts blurting it all out.

What was our driver doing? After loading his milk tanker in a village far away, he would take three or four field tennis balls and would drop them inside. As long as the milk was rocking in the tank, for fifty or sixty kilometres, more rapidly than in a centrifuge, creamy butter would form and stick on the balls. If the village was closer, he would drop more balls in the milk tank. Once there, all he had to do was to take out the butter boulders, from which he would extract the little balls and wash them with warm water. After revealing all the story, we didn't take butter from him anymore. Honestly, I was sick. I preferred butter from the grocery store. We lived a good life during communism!

What? Would Alice chew those sticks of gum shaped like cigarettes, which turned to flour in your mouth? No, not

îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte... Și curmale... Și lămîi... Și smochine... Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu

at all. I got only Hungarian gum for her, which had different flavours and even made bubbles. We had as much chocolate as we'd eat, especially the Chinese kind, from the Party Canteen. Biscuits, candy and Eugénias - tons of them! We ate oranges till we could eat no more... And dates... And lemons... And figs... And banan... No, not to lie, I never ate bananas. These were very difficult to find, I think they were intended only for big bosses. I had a banana flavour tooth paste, so I knew the flavour.

I had everything...

There was no Sunday without going out to the restaurant. A steak was ten lei, I recall perfectly. It was delicious and so large, that two people could eat from it. A beer was three lei. Or five lei, if it was the very good kind of beer. A Pepsi was three lei, too. The sparkling wine was eighteen lei. In the grocery store, bottle included, it was twenty one lei. A pack of Kent was eighteen lei. I know all the prices. That's when I lived really well. God, what a meal you could have at the restaurant with a hundred lei! Dessert included. I was earning four or five thousand lei at that time, it was different from month to month, depending on the achievements. God, how much money there was! Now, since inflation, a tram ticket is five thousand lei. I don't even

vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Ţucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ţinut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată şi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite

want to think about a steak! I know, salaries are higher too, but it is still not the same. When I see the prices, I marvel as if I'm coming from a different planet. Prices with a pile of zeros at the end of them, like caterpillars. A zero was worth something during communism, now it is nothing. Four zeros today do not make one of Ceausescu's zeros.

I got a gas cooker as soon as I got a home. I paid two thousand lei for it. I got a washing machine a little later, because I have always liked to hand-wash. It is definitely clean that which is scrubbed by myself. I got that washing machine to hear the end of Ţucu's badmouthing, but, after I had it, I saw it was useful. We didn't lack anything. We even had a TV set. We signed up on a list at the store and six months later they called us to let us know it was our turn. As simple as that. We paid for it in a few instalments. A black and white TV that lasted us twenty years. The communists used to make durable things, not like now, when I bought a pair of shoes in the market and their soles came off after three days. Ten years later, we made the TV colour, that was the fashion. We'd seen it in other people's houses. You would find a rectangle of coloured glass and, on a wooden frame, you would set it in front of the screen. We had green

nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

glass and we could see everything in different shades of green. Then Alice saw blue glass at a classmate of hers, I think it was in the second or third grade, and she would hound us with this until we could find blue glass. She would use the one or the other, depending on her mood. These true colour TVs appeared later and they were Russian. We got one just before the Revolution. We had been waiting for it only for a year and that was because we knew somebody who gave us a number ahead on the list. What can I say, we had everything! It was fine...

Dan Lungu

Sînt o babă comunistă!

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi poftea inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la

I Am a Communist Hag!

Traducere de Alexandra Lica

God, how well I lived during Communism!

If now I lived half the way I did then, I would be satisfied. Not even a half, a quarter, and I'd still say thank you. I had everything I desired. It's true that back then you didn't want too much. I don't know why, but you didn't want much. I suppose one didn't know that so much could be done with money, as one can now. However, for that time I had everything my heart craved for. I only drank real coffee and Nescafé... These were a rarity back then, but for me it was not a problem. I had jeans when a pair cost eight hundred lei. Eight hundred was money, no joke! And you didn't find jeans on every corner either... Well, I had them. Whenever I went out wearing them, I always turned heads. Not to mention Kent and BT for the doctors. There was no such thing as not having some packs in the house in case, God forbid, I was hit by a disease or if I needed medical leave. I even smoked these good cigarettes back when I felt like fooling around, because I never inhaled the smoke.

But what didn't I have!?

Our boss would bring us boxes of Pepsi

Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.
Dacă aveam chef de o tărie, nu mă

from the Party's Restaurant, as well as candy for the Christmas Tree. There was no such thing as winter holidays without candy to decorate the Christmas Tree or without oranges. Meat, eggs or cheese, yes. If I had only been able to eat as much as I could get. When our boss didn't bring any, I went by the saleswomen that I was acquainted with and I didn't walk away empty-handed. It goes without saying that I had to be nice to them, as they had to live too. Sometimes the saleswomen called me up to go by their store because they had something good put aside for me, for they knew that I wouldn't leave them high and dry. Not only did I give them a tip every time, but also, if they happened to need a connection somewhere, they knew that I'd fix them up for sure. To be honest, sometimes I didn't even really need what they had kept for me, but I would still go by to take it. Some I would take to the countryside, others I would bring to work, or I would offer some to Mrs. Rozalia, the seamstress from our building. Back then I had enough to share with the others, and now I don't even have enough for myself. And Alice is still surprised that I want to vote for the former communists...

I had everything that my soul craved.
If I was in the mood for a drink, I

otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea molică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea *zacusca* la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină la fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am

wouldn't poison myself with any slop, but I would take a fine cognac, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the one at twenty-five lei/bottle. I used to buy only Guban shoes, made of soft leather, which wouldn't hurt even if you walked one hundred miles. I used to wash myself with Fa or Rexona soap, taken from the Poles that came with their toy-like cars. To top it off, Țucu also had his own connections. He knew one man, Mr. Fane, and he would even fetch you the moon from the sky if you ordered it. I didn't fancy him because he was a bit of a profiteer, namely, he would get what you wanted, but it was a bit expensive. On the other hand, one guy, Muraru, got us cratesful of strawberries or tomatoes at half or even a quarter of their price, depending on how much he hurried to be present at the bar. He worked at a People's Farms somewhere near the city, and he didn't forgive anything, he sold everything he put his hands on, I don't even know when he had time to work, as he only took car rides, from one place to the other. I used to take cucumbers, onions, garlic, bell peppers from him. I made *zacusca* worth as much as mineral water. Another one, Mr. Pardon, was a driver at the milk factory, more precisely he delivered every day the collected milk in the villages. There was

mîncat cireşe”, ci „Ieri am mîncat, pardon, cireşe”, de parcă ar fi mîncat nu ştiu ce chestie ruşinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras şi galben, de nu găseai aşa ceva în tot comerţul socialist, puteai să tragi cu puşca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta aşa un unt?, ne întrebam eu şi bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat şi altora să guste şi nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră aşa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peştele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhăţăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, şi l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat şi un whisky, nu ştiu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectaţi, pardon!”. Vorbind despre toate şi despre nimic, cînd ne aşteptam mai puţin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau să scoatem de la el de vreo doi ani.

a funny story that involved him. My husband and I used to call him like that because once in every two or three words he introduced a “pardon me”. He could not say, like every man, “Yesterday I ate cherries”, but “Yesterday I ate, pardon me, cherries”, as if he had eaten some shameful thing. I used to buy butter from him. But this Pardon man brought some yellow fat butter, and you wouldn’t find such a thing in all socialist trade for all the tea in China . Only that it was not in packets, but he got it in bulk, in a bag. Where does he get such butter from? my husband and I wondered. It could be for export only, we supposed. We also gave some to others, and it turned out we weren’t crazy, they hadn’t eaten such delicacy either. Well, well.. We tried to chat him up several times, but Mr. Pardon was skillful, he wasn’t one of those chatterboxes. We worked on him, we tired him like a big fish at the shore, but, just when we were on the point of grabbing the prize, he always said: “Professional secret, pardon me!”. All until one day when our Mr. Pardon came hammered. We invited him into the kitchen so as not to let him stand, and we served him one thing or another. I remember also giving him some whisky, I don’t know where I got it from, and he was very surprised: „Man,

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție,

but you sure know how to live, pardon me!" Talking about everything and nothing at the same time, when we least expected, Mr. Pardon starts telling us what we'd been struggling to get out of him for about two years.

"Not even our manager eats such butter anymore", says he, and then everything came to light.

What did our driver do? After he loaded the milk cistern in a godforsaken village, he simply pulled out three or four tennis balls and let them in. While the milk was sloshing about in the car, fifty or sixty miles, better than a spin, the best butter ever came out on the balls. If the village was closer, he would put more little balls inside. Once he arrived, he only had to take out the butter boulders from which he extracted the little balls and then washed them with warm water. After he exposed the whole story, we didn't take butter from him anymore. Truth be told, I was disgusted. I preferred the butter from the grocery store.

We lived so well during the Communist times!

What, did Alice chew that kind of cigarette gum that turned into flour in the mouth? No, not at all. We only used to get her Hungarian chewing gum, the one in different flavors, which even made bubbles. We had plenty of

mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte... Și curmale... Și lămii... Și smochine... Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă.

chocolate, especially the Chinese kind, from the Party's Canteen. Biscuits, candy and *eugenias*– plenty of it! We ate a lot of oranges, and persimmons, and lemons, and figs, and ban... No, I won't lie, we never ate no bananas. These were difficult to find, I believe they were only for hotshots. Instead, we had a toothpaste with a taste of bananas, so I knew their flavor.

We had everything...

There was no such thing as a Sunday without going out to the restaurant. A steak cost us ten lei, I remember perfectly. It was so tasty and large that two people could eat from it. A beer was three lei. Or five, if it was a very good one. One Pepsi was three lei too. Champagne was eighteen lei. From the grocery store, with the bottle included, it was twenty-one lei. A pack of Kent was eighteen too. I know all the prices. I lived well back then indeed. With one hundred lei, God, what a meal you could have at the restaurant! With dessert too. At that time I earned four-five thousand lei per month, differing from month to month, depending on my achievements. God, that was good money! Nowadays since with the inflation, a tram ticket is five thousand. I don't even want to think about a steak! I know (that) salaries are bigger too, but it doesn't compare anyway. When I look

Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cât un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai târziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mînă. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Ţucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ţinut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată şi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite nuanţe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră şi ne-a

at the prices, I wonder as if I had come from another planet. Prices with a lot of zeros, long as caterpillars. During Communism, one zero was worth something, no it's nothing. Four zeros today aren't worth one of Ceauşescu's zeros.

I got a stove as soon as I got a house. I spent two thousand on it. A little later I got a washing machine, as I have always liked to wash by hand. What is scrubbed by me is clean for sure. I got the washing machine convinced by Ţucu, but, after we'd had it, I realized it was useful. We lacked nothing. We also had a TV. We signed up on the list at the store and six months later they called to tell us that it was our turn. Simple as hello. We paid for it in a couple of installments. A black-and-white TV that lasted twenty years. Communists made durable things, not like now, as I bought a pair of shoes from the market and three days later their soles came off. After ten years or so, we turned the black-and-white TV into a color one, because that was the trend. We saw it at others too. You got a colored glass rectangle and, on a wooden stand, you adjusted it in front of the screen. We had green glass and everything was in different shades of green. Then Alice saw blue glass at one of her colleagues', I believe she was in the second or third

tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

grade, and she bugged us until we found blue glass too. She alternated them depending on her mood. These color TVs appeared later and they were Russian. We got one too just before the revolution. We waited only one year for it and this because we had a connection who moved us a number ahead on the list. What can I say, we had everything! It was good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulţumită. Ce jumătate, pe-un sfert, şi tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ţi doreai prea multe. Nu ştiu de ce, dar nu-ţi doreai prea multe. Cred că nu ştiai că se pot face aşa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală şi ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Şi nici nu găseai blugi la toate colţurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieşeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent şi BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne fereşte!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam şi eu ţigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I am a Commie Old Bag

Traducere de Andrei-Claudiu Mihalcioiu

By gosh, life was such a joy in communist times!

If I lived now half as well, I'd be satisfied. Not even that, half that much, and I'd still bless your hearts. I had everything I wanted. It's true, you didn't want much in those days. I don't know why, but you didn't. I think it's because you didn't know you could do so much with money, like nowadays. But, for that time, I had everything my heart desired. I only drank genuine coffee and Ness instant coffee. . . In those days these were a rare sight, but not for me. I had blue jeans when they cost eight hundred lei a pair. Eight hundred lei was some money, alright! And you wouldn't just stumble on blue jeans at every turn either. . . Well, I had them! When I went out in them, I would turn heads left and right around the neighbourhood. Not to mention Kent and BT for the doctors. I always had a few packs, if, God forbid!, I got ill or needed medical leave. I even smoked a few of these fine cigarettes myself, when I used to fool around, 'cause I never *really* smoked them things.

We wanted for nothing!

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut. Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un

Our boss brought us Pepsi bottles, cratefuls of them, from the Party Restaurant. Christmas-tree candy as well. There was not a chance I would get caught by the winter holidays with an empty tree or without any oranges. Meat, eggs or cheese galore. If only I could eat as much as I could get my hands on. When our boss didn't bring any, I paid the shopkeepers I knew a visit and they never left me empty-handed. Naturally, I had to pamper them a little, they had to live as well. Sometimes they would call and ask me to stop by telling me they had something good in store for me, since they knew I wasn't going to leave them hanging. Not only did I always tip them, but, if they ever needed a contact somewhere, they knew I would surely fix them up. To be honest, there were times when I didn't even need whatever they had put aside for me that much anyway, but I always stopped by to pick it up. Then I would bring some to the countryside, or the office, or I would give some to Mrs. Rozalia, the seamstress in our apartment block. In those days I had enough to go around, now I don't even have enough for myself. And Alice keeps wondering why I want to vote for the old communists...

I had everything I could ever want.

If I wanted some spirits, I wouldn't just poison myself with all manner of swill, I

coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Ţucu avea şi el relaţiile lui. Îl ştia pe unul, nea Fane, ăsta îţi aducea şi luna de pe cer dacă dădeai comandă. Numi plăcea de el, că era cam speculant, adică îţi aducea ce voiai, dar te cam pişca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpşuni sau roşii cu lăzile, la jumate din preţul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezenţa la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraş, şi nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu ştiu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu maşina, ba la unul, ba la altul. Castraveţi, ceapă, usturoi, ardei graşi de la el luam. Îmi ieşea zacusca la preţde apă minerală. Altul, nea Pardon, era şofer pe maşină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu şi cu bărbat-miu îi spuneam aşa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am

would get some fine cognac, a Vasconi or Unirea, or some Russian vodka, the 25 lei a bottle kind. I only bought Guban shoes, which had nice soft leather, you couldn't get a blister in them if you wanted to. I washed myself with Fa or Rexona soaps that we got from the Polish people who drove their toy-like cars. Not to mention Ţucuknewsomepeople as well. One of them, Nea Fane, he could get you the Moon in the sky if you ordered it. I didn't like him, though, he was quite the peddler, he would bring you what it was you wanted, but he would bury his hands deep in your pocket for it. On the other hand, a guy, Muraru, would bring us strawberries and tomatoes by the crateful, at half or even a quarter their price, depending on how eager he was to make the roll-call at the roadhouse. He worked in some APC (Agricultural Production Cooperative) or other, somewhere near the city and would spare nothing, he would sell everything he laid eyes on, so much so I don't know when he found the time to work, he was always driving his car around, to this guy, to that guy. Cucumbers, onion, garlic, bell peppers I got from him. I made *zacusca* at the price of sparkling water. Another guy, Nea Pardon, was a car driver at the milk factory, more precisely, he transported the milk collected every day in the villages around. We have a funny story

mîncat cireșe”, ci „Ieri am mîncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mîncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau

with him. My man and I called him that because, every couple of words, he would say “pardon me”. He couldn’t just say, like a normal person, “Yesterday I ate some cherries”, but instead “Yesterday I ate, pardon me, cherries”, as if he had eaten the most shameful thing ever. We bought butter from him. But this Nea Pardon would bring such a fat and yellow butter you couldn’t find all over the socialist market, not even at gunpoint. It was just that it wasn’t packaged, he brought it unpackaged, in bags. How the hell does he yield such butter?, my husband and I would ask ourselves. It might be the kind they export, that was our guess. We gave others a taste of it and it wasn’t just us, never before had they tasted such fine stuff. Well I’ll be damned... We tried putting the screws on him a couple of times, but this one had seen it all, you couldn’t get anything out of him, he wasn’t just any sorry horse this one. We would coax him and pull his every string, but, just when he was about to break, he would always give us the old line: “Trade secret, pardon me!”. Until one day when this Nea Pardon came in a bit pie-eyed. We invited him in our kitchen so he could sit himself down and we gave him a bit of this and a bit of that to eat. I remember we gave him whisky, I don’t know where we got it from, and he had eyes like saucers: “Daamn, you don’t joke

să scoatem de la el de vreo doi ani.

– Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, şi apoi dă-i şi toarnă.

Ce făcea şoferul nostru? După ce îşi încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumuşel trei sau patru mingi de tenis de câmp şi le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlîia laptele în maşină, cincizeci sau şaizeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuţe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuţele şi să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tăraşenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greaţă. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, ţigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome şi care făcea chiar şi baloane. Ciocolată am avut la discreţie, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiţi, bomboane şi eugenii - gîrlă! Portocale

around, pardon me!" While idly chatting, when we least expected it, Nea Pardon starts telling us what we'd been trying to get out of him for the past two years.

"Not even our director eats such fine butter", he says, and then spills it all out.

What was it our little driver did? After he filled his tanker up with milk from some God-forsaken village, he would get three or four tennis balls and drop them in with the milk. While the milk would slosh about in the tanker for fifty or sixty kilometres, more thoroughly than even the mixer would, the finest, most creamiest butter would pile up on the balls. If the village was nearer, he would add more balls. Once there, he only had to take the butter boulders out, extract the balls and wash them in warm water. After he spilled it all out, we never bought butter from him again. To be honest, it made me sick. We stuck to the butter from the shop.

I was thriving in communism!

Do you think Alice would chew on that floury gum that came in sticks? Why, never. We always had Hungarian chewing gum for her, the flavoured kind that you could even blow into bubbles. We had plenty of chocolate, especially the Chinese one, from the Party's Cafeteria. Biscuits, candy and Eugenia cream biscuits – galore! We ate oranges 'till we

am mâncat pe rupte...Şi curmale...Şi lămii...Şi smochine...Şi ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mâncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, așa că le ştiam aroma. De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănânce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu câştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gândesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Când văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero

busted at the seams...And dates...And lemons...And figs...And ban...No, to be honest, we never ate bananas. These were hard to find, I think only the big shots got them. However, I did have banana-flavoured toothpaste, so I knew how they tasted like.

We had everything...

There was not a single Sunday that we wouldn't go out to eat. A steak was ten lei, I am certain. It was good and large enough to feed two people. A beer was three lei. Or five lei, if you had the really good one. A bottle of Pepsi, three lei as well. Champagne was eighteen lei. If you bought it from the shop, bottled, that would be twenty-one lei. A pack of Kent was eighteen lei as well. I know all the prices. Those were indeed the days. With a hundred lei, by gosh, the food you could buy at the restaurant! Dessert and all. In those days I earned four-five thousand lei, depending on the month, the earnings. By gosh, all that money meant something! Nowadays, with all this inflation, you spend five thousand on a trolley ticket. A steak, I don't even wanna know! I realise that salaries are higher, too, but that still doesn't make up for it. When I see the kind of prices they put up, I stare in disbelief as if I were from another planet. Prices with zeros piled up at the end, long as caterpillars. Back in communist times, a zero meant

valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Ţucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ţinut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăşi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite nuanţe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră şi ne-a tocat la cap pînă am găsit şi noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile

something, now it means nothing. Four modern zeros don't mean as much as a single one from Ceauşescu.

I bought a gas ovenrightafterwewere given the house. It cost two thousand lei. We only got a washing machine sometime later, 'cause I always liked washing by hand. Whatever I wash myself I know will come out clean. We bought the washing machine mostly to appease Ţucu, but, afterwegot it, we found it useful. We wanted nothing. We had a TV, too. We signed up on the waiting list at the store and six months later they called us to tell us it was our turn to get it. As simple as that. We paid for it in a few instalments. A black-and-white TV that lasted for twenty years. The communists made things to last, unlike nowadays, when I buy a pair of shoes from the market and after three days the sole peels off of them. Ten years later, we turned our black-and-white TV into a colour one, as was the fashion at the time. We saw others do it and we did it, too. You would get a coloured glass rectangle and prop it up on a wooden frame in front of the TV. We had green glass and everything appeared in shades of green. Then Alice saw blue glass at one of her schoolmates' house, I think she was in the second or third grade, and she pestered us until we found blue glass as well. She would change one for the other as she pleased.

astea color-color au apărut mai târziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

These coloured TVs came in later and were Russian-made. We bought one right before the Revolution. We waited a year for it and that's only because we had a contact who gave us a higher number on the waiting list. What can I say, we had it all! Those were the times...

Dan Lungu

Sunt o baba comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulţumită. Ce jumătate, pe-un sfert, şi tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ţi doreai prea multe. Nu ştiu de ce, dar nu-ţi doreai prea multe. Cred că nu ştiai că se pot face aşa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală şi ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Şi nici nu găseai blugi la toate colţurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieşeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent şi BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne fereşte!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam şi eu ţigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

I'm a Communist Hag

Traducere de Alma Miron

God, how good were our lives during the communist times!

If right now we were to live half as well as we did back then, I would be pleased. What am I saying half, I would even take a quarter and be grateful for it (I would even be grateful to have a quarter). I had everything I wished for. It's true that you didn't wish for much back then. I have no idea why, but you just didn't wish for much. I think that you didn't know that you could've used money for so many purposes, (just) like nowadays. But for those times, I had every single thing my heart desired. We only drank natural coffee and instant coffee... Back then, these things were very rare, but for me it wasn't a problem. I had jeans when a pair was eight hundred lei. Yes, I really did! When I wore them while going out, the whole neighbourhood turned their heads after me. Don't make me mention the Kent and BT cigarettes for the doctors. I always had a few packs inside the house, just in case, God forbid, some illness came over me or in case I needed a medical leave. Even I smoked these kinds of good cigarettes, on the occasions in which I felt like fooling around, because I never actually inhaled.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atît cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletețul am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă

But what didn't I have?!

The boss brought us crates of Pepsi from the Party Restaurant. Same with the Christmas candy. There was no way in which I didn't hang candy in the Christmas tree or didn't eat oranges for the holidays. Also lots of meat, eggs or cheese curds. If only I could've eaten as much as I could've gotten. When our boss wasn't able to provide for us, I stopped by the saleswomen that I knew and I never left empty-handed. Of course I had to be considerate of them because they also had to make a living. Sometimes, they phoned me to stop by the store because they had something delicious put aside for me, knowing that I would be appreciative of their effort. Not only did I tip them every time, but if they ever needed me to get them through the door, I would've surely done that. To be honest, there were times in which I never really needed what they had set aside for me, but I would go get it anyway. I took it to the countryside, or to work or to Mrs. Rozalia, the tailor that was living in our building. Back then, I had so much that I could've also given to others and now I don't even have enough for myself. And Alice is still so surprised that I want to vote with the former communists...

I had everything I could ever wish for.

If I felt like having a drink, I wouldn't

otrăveam cu orice poşircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Ţucu avea şi el relaţiile lui. Îl ştia pe unul, nea Fane, asta îţi aducea şi luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îţi aducea ce voiai, dar te cam pişca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpşuni sau roşii cu lăzile, la jumate din preţul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezenţa la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraş, şi nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu ştiu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu maşina, ba la unul, ba la altul. Castraveţi, ceapă, usturoi, ardei graşi de la el luam. Îmi ieşea zacusca la preţ de apă minerală. Altul, nea Pardon, era şofer pe maşină la fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu şi cu bărbată-miu îi spuneam aşa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea

poison myself with any cheap stuff. I got myself a fine brandy, a Vasconi or Unirea, or even Russian vodka, the kind that cost 25 lei a bottle. I only bought myself soft leather Guban shoes that didn't bother you even if you were to walk a hundred kilometres on foot. I used to wash myself with Fa or Rexona soaps that I bought from the Poles that came in their cars like little toys. Don't even get me started on Tucu's connections... He knew an Uncle Fane that could've even gotten you the moon if you had asked for it. I didn't like him one bit. He was a bit of a profiteer, meaning that he did bring you what you wanted but he was a bit expensive. On the other hand, another one, Muraru, would bring us crates of strawberries or tomatoes and he sold them at half their price or even a quarter, due to the fact that he was in such a hurry to get to the bar. He worked somewhere at the near-the-city-PAC (People's Agricultural Cooperative/Farm). He was ruthless, selling everything that got into his grasp. I have no idea where he got the time for working because he kept driving around from one person to another. Cucumbers, onions, garlic, bell peppers, we had them all from him. I made *zacusca* at the price of sparkling water. Another one, PardonMe, was the driver for the milk factory and, to be frank, he hauled the

spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da' tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne

milk from all of the villages daily. I have a funny story about him. My husband and I used to call him that because every other word he would say “pardon me”. He couldn't say “I ate cherries yesterday” just like everyone else. He 'd say “I ate, pardon me, cherries yesterday”, like he would've eaten some sort of an embarrassing thing. We bought butter from him. But this PardonMe man got us this fat, yellow butter, the kind that you couldn't find on the socialist market even if you twisted yourself into a pretzel. The only thing was that he didn't bring them in packages but in bulk, in bags. Where the hell did he get this kind of butter from?, my husband and I were wondering. We assumed it must've been for export. We even gave it to others to taste and we weren't off track, they never tasted this kind of delicacy either. Well, well... We tried prying it out of him a few times, but PardonMe was so seasoned that you couldn't get anything out of him because he just wasn't like any other man. We tried sweettalking and luring him like you would a giant fish when you tried to pull it to the shore and when we got ready for the catch, he always shoved down our throats one of his lines: “Professional secret, pardon me!” Until one day when our PardonMe showed up a little tipsy. We invited him into our kitchen because we couldn't

chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

– Asemenea unt nici directorul nostru nu maimănîncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlțîia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

keep him in the doorway and we served him beverages. I remember that we even served him some whiskey. I had no idea where we got it from but his eyes were as big as headlights: “Jesus, you do have self-respect, pardon me!” Talking about nonsense, PardonMe got up when we least expected him to and he started telling us everything about what we’d been trying to get out of him for the past two years.

“Not even our manager eats this kind of butter anymore” he says and then continues coughing it up.

What did our driver do? After he loaded his tank of milk in a God-forgotten village, he pulled out of his pocket three or four tennis balls and he threw them inside. While the milk kept stirring in the car for fifty or sixty kilometres, better than in a centrifuge machine, the balls got covered in the best kind of butter. If the village was closer, he would throw in more small balls. As soon as he got to his destination, all he had to do was pull out the buttery rocks from which he had to get out the balls and clean them up with warm water. After revealing all of the nonsense, we didn’t take butter from him anymore. To be honest, I felt sick to my stomach. I preferred the butter from the grocery store.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mâncat pe rupte...Și curmale...Și lămii...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mâncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

How good were our lives during the communist times!

You think that Alice got to chew that kind of gum that was just like flour when you put it in your mouth? No, no way. I only got her Hungarian gum that had different flavours and that you could've even make bubbles out of. We had chocolate by the boxes and especially Chinese chocolate from the Party Canteen. Lots and lots of biscuits, candy and Eugenias! We ate bunches of oranges... and dates... and lemons... and figs... and ban... Oh, no, I shouldn't lie. We never ate bananas. They were very hard to find and I think that they were only for the more influential men. On the other hand, we had a tube of banana-flavoured toothpaste, so we knew how they tasted like.

We had everything we ever wanted...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I Am a Communist Hag

Translated by Andra Păuna

Good God, what a merry time I had during communism!

I'd be glad if I could live on half of what I had back then. A half? Even a quarter will do. I had all I wanted. Though, you didn't want too many things. I don't know why, but you didn't. Guess you didn't know what to do with money, as you do nowadays. Though, for a world like that, I had all to my heart's content. I drank only real coffee and *Nescafe*. These were rare items but for me it wasn't an issue. I had jeans when such a pair would cost eight hundred lei. Eight hundred was a great deal of money, no kidding! And you couldn't find jeans anyplace anytime. Well, I did have jeans! In the neighbourhood, everybody's eyes rested on me when I wore that pair of jeans. To say nothing about *Kent* and *BT* for doctors. I always had some packs for emergencies, God have mercy!, in case some illness got me and I needed sick-leave. Even I smoked some of those high-quality cigarettes, but I was just fooling around, for I never let the smoke get into my lungs.

We wanted for nothing!

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Our boss brought us crates of *Pepsi* taken from the Party's Restaurant. Not a single winter holiday passed without me having Christmas tree candy or oranges. Meat, eggs, fresh cheese and so much more! If only I could have eaten all I could get. When our boss didn't bring us anything, I went to see the saleswomen I knew and I never left empty-handed. It goes without saying that I had to be kind to them, 'cause they also had to live, didn't they? Sometimes, they phoned and told me to call on them, because they had some good stuff in store just for me. And that's because they knew I wouldn't let them down. Not only did I give them tips, but, if one of them needed me to put in a word somewhere, they knew I was able to help. To be honest, sometimes I didn't need any of the things they set aside, but I still dropped by to take them. I took some to the country, or to my workplace, or I gave them to Mrs. Rozalia, the seamstress from our building. In those days I had so much that I could give to others, but now I don't have enough even for myself. And Alice is ever so surprised that I want to vote for former communists...

Tot ce mi-a poftit suflețelul am

Whatever took my fancy, I had

avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cîrciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mînă, nici nu știu cînd mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mîncat cireșe”, ci „Ieri am mîncat, pardon, cireșe”, de

it!

If I wanted some booze, I didn't poison myself with some ordinary swill, no! I had some fine brandy, *Vasconi* or *Unirea*, and Russian vodka, twenty-five lei a bottle. I bought only *Guban* shoes, soft leather, you could walk sixty-two miles wearing them and get no blister. I used *Fa* and *Rexona* soaps, bought from the Poles that came riding their toy-like cars. Plus Țucu had his own connections. He knew someone, Uncle Fane, who could get you the moon if you wished so. I didn't like him for he was a bit of a huckster, I mean, he brought you what you wanted, then he emptied your pockets. While another guy, Muraru, brought us crates of strawberries, half the price or even a quarter, depending on how badly he wanted to hit the bar. He worked at an A.C.P., an *agricultural cooperative of production*, somewhere near the city, and he sold everything he laid hands on. I can't imagine how he managed to work and also drive from one man to another. Cucumbers, onion, garlic, bell peppers, I bought them all from him. I made some *zacuscă* for the price of sparkling water. Another one, Uncle Pardon, was a driver for a milk factory, more precisely he carried all the collected milk from villagers. I remember a funny story related to him.

parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

Me and my husband nicknamed him because one out of four words of his was *pardon*. He wouldn't say, like any other man, "yesterday, I ate cherries", but "yesterday, I ate, beg your pardon, cherries" as if he had eaten who knows what kind of embarrassing thing. We bought butter from him. But what a yellow and fat butter he brought us! Even if you killed for it, you couldn't find anything like that in the whole socialist market. How in the world could he get such a tasty butter? my husband and I wondered. It could be exporting, we made our guess. We made others taste it and we weren't insane, they had not eaten such a good butter either. Well... we tried to get him talking a few times, but his mouth was zipped, you couldn't get a word from him. He wasn't a common guy. We tried to lure him, exhaust him, drag him out like a big fish, and just before we got him, he always told us *professional secret, beg your pardon*. Then one day, Uncle *Pardon* came in pretty drunk. We invited him in our kitchen so he could sit down and we gave him whatnot. I remember giving him whiskey, though I don't know where we got it from. With his eyes wide-open he told us *man, you know your worth, beg your pardon!* While chatting, when we less expected it, *Pardon*

started talking about what we'd been trying to get from him for two years.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlțîia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că

"Not even our boss eats such a good butter!" he said, and then there was no going back.

What did our driver do? After filling the milk-tank in some remote village, he took out three or four tennis balls and dropped them inside. While the milk was shaking better than in a centrifuge, thirty miles or so, some *crème de la crème* butter would be gathering on the balls. If the village was near, he put more balls in. Once arrived, he only needed to take out those butter boulders, extract the balls and wash them with lukewarm water. After finding out the real deal, we never bought butter from him. Truth be told, it made me sick. The one from the grocery store was enough for me.

Everything went smooth during communism! What are you implying? That Alice chewed cigarette-shaped gum which tasted like flour? Not even close. I got her only Hungarian gum, the one with different flavours and bubbles too. Chocolate was unlimited for me, especially the Chinese one, from Party's Canteen. Biscuits, candy and wafers- a ton! I ate oranges, lemons, figs too and ban... no, to tell the truth, I never ate bananas. These

erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, așa că le ştiam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

ones were hard to find, I think they were given exclusively to big shots. But I did have a banana flavoured toothpaste, so I knew their taste.

Not a Sunday went by without us going out to a restaurant. A steak cost ten lei, I remember perfectly. It was delicious, and big enough for two people to feed on it. A beer cost three lei. Or five lei, if it was premium. A bottle of *Pepsi* cost three lei. Taken from the grocery store, bottle included, it was twenty-one lei. A *Kent* pack cost eighteen lei, like now. I know all the prices. I lived well back then, indeed. What a feast you could have just with one hundred lei. Dessert and all. During that time, I earned four or five thousand lei, depending on the achievements. Good God, that was money! Nowadays, only one ticket costs five thousand, since inflation broke in. A steak - I don't wanna know! I know, wages are bigger, but there's still no comparison. Just looking at these prices makes me feel like an alien. Prices made up of so many zeroes, as long as a caterpillar. A zero meant something during communism, now it is nothing. Four new zeroes don't equal one of Ceauşescu's.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am Just after I got my apartment, I also

primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai târziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mână. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăși, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le punea cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai târziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

bought a gas cooker. Two thousand worth. I bought a washing machine later, for I have always liked to do the laundry myself. What is scrubbed by me is sure to be squeaky clean. I bought the washing machine because Tucu said so, but after using it, I realised how useful it is. There's nothing we wanted for! We had a telly too. We signed up at some store and after six months they called us, it was finally our turn. A black and white telly, that stayed with us for twenty years. Communists did lasting things, as opposite to nowadays. I bought a pair of shoes from the market and the outer sole came loose after three days. I turned it into a colour telly too, for that was the trend back then. We saw others doing it too. All you needed was a pane of rectangular coloured glass, you stuck it in a wooden frame and put it in front of the screen. We had green glass and we saw everything in different shades of green. Then Alice saw blue glass at a colleague of hers and kept telling us she wanted that too until we finally found one. She used them on a whim. These colour TVs were sold later and were made in Russia. We bought one right before the revolution. We waited one year for it, and that's because we knew someone that put our names higher on the list.

What else? There's nothing we were
short of! It went well...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

I'm an Ol' Commie Hag

Translated by Darian Serghie

God, I was doing so good during communism!

If I'd be doing half as good now as I was doing then, I'd be content. Actually, not half, even a quarter, and I'd say thank you. I had everything I wanted. Indeed, back then you wouldn't want too much. I don't know why, but you wouldn't. I think you didn't know you could do so much with the money, like now. But, for that era, I had everything I desired. I'd only drink regular and instant coffee... Back then, these were scarce, but not for me. I had jeans when they cost eight hundred *lei* a pair. Eight hundred was a lot, no kidding! And you wouldn't find them at every corner... Well, I had them! Whenever I'd go out dressed in jeans, the whole neighborhood would turn their heads looking at me. I also had Kent and BT for doctors, for sure. There was no way I wouldn't have a few packs at home, just in case, God forbid!, I fell ill or was in need of sick leave. I even smoked a few of those good cigarettes myself, during the time I was fooling around, not like I ever actually inhaled the smoke.

Dar ce n-am avut!?

But what didn't I have?!

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ăhă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam. Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că şi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă ştiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, ştiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

Boss used to bring us loads of Pepsi cases, from the Party Restaurant. Same for Christmas candy. No way I wouldn't have had Christmas candy, to decorate the tree, or oranges. Steak, eggs and cheese, ye'. If only I could have eaten as much as I could get my hands on. When the boss couldn't get any, I would go to some saleswomen I knew and I wouldn't leave empty handed. Of course, I had to be generous with them, they had to live after all. Sometimes, they would call me to come over to the store because they had something good kept aside for me, because they knew I wouldn't let them down. Not only did I tip them every time, but, if they needed someone on the inside somewhere, I had them covered. To be fair, sometimes I didn't even need everything they had kept aside, but I would still go over and pick it up. I would take some back to the countryside, to work or I would give some to Ms. Rozalia, the building tailor. Back then, I had more than enough, even for others, but now, I don't even have enough for myself anymore. It beats me why Alice still wonders that I want to vote for all the

ex-communists.

Tot ce mi-a poftit sufletul am
avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei

I had everything I could
want.

Had I wanted some spirits, I wouldn't drink any plonk. I'd get myself a nice cognac, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the one that was 25 lei a bottle. I would buy only Guban shoes, with the softish leather that wouldn't bite you even if you walked a hundred kilometers. I would wash myself with Fa or Rexona soaps, bought from the Polish guys that had those cars that looked like toys. On top of that, Țucu had his guys too. He knew a guy, Fane. He'd bring you the Moon if you asked for it. I didn't like him, he was a bit of a profiteer. He'd bring you what you wanted, but at a price. On the other hand, this guy, Muraru, he'd bring us cases of tomatoes or strawberries, half or even quarter the price, depending on how eager he was to go to the joint. He worked at an APC somewhere outside the city, he'd sell everything he'd find. I don't even know when he had time to work, with all the driving, going from one person to another. I used to get cucumbers, onions, garlic and bell peppers only from him. I'd make *zacusca* with the same price of sparkling water. Another guy, Excuse-

cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireşe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireşe”, de parcă ar fi mâncat nu ştiu ce chestie ruşinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras şi galben, de nu găseai aşa ceva în tot comerţul socialist, puteai să tragi cu puşca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta aşa un unt?, ne întrebam eu şi bărbat-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat şi altora să guste şi nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră aşa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peştele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhăţăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, şi l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat şi un whisky, nu ştiu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectaţi, pardon!”. Vorbind despre toate şi despre nimic, când ne aşteptam mai puţin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau să scoatem de la el de vreo doi ani.

Me, was a driver for the milk factory, more exactly he carried the milk collected from every village. Funny story with him. Me and my man used to call him that because every two or three words he’d say “excuse me”. He didn’t say, like everyone else, “Yesterday I ate cherries”, but “Yesterday I ate, excuse me, cherries”. I used to buy butter from him. But this bloke, Excuse-Me, would bring such a yellow and fat butter...you wouldn’t find it anywhere else. Only thing, it was not wrapped, he would bring it to us in bulk, in a bag. Where the heck does he get such butter, me and my man were wondering. Maybe it’s export butter, we were thinking. We weren’t the crazy ones, we gave it to others to taste, and they hadn’t tasted such a fine product either. Well...We tried asking him a few times, but this man, Excuse-Me, was stiff, you couldn’t drag the words out of him. He wasn’t the sellout type of guy. We would ask general questions, getting him tired like a big fish you’re trying to pull out of the water, but when it came to getting him close, he’d always say: “Trade secret, sorry!” Until one day when he came to us a bit tipsy. We invited him into the kitchen, not to leave him standing, and we served him some of this, some of that. I

remember we gave him some whisky, I don't know where we had it from, that completely ravaged him: "Yooo, you still got class, 'sscusemee!". Talking about everything and nothing, when we expected less, Excuse-Me begins to tell us what we had been trying to find out for about two years.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă. "Not even our boss eats such butter", he says, and then proceeds to pour the whole story.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlția laptele în mașină, cincizeci sau șaizeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

What did our driver do? After loading the milk tanker in a godforsaken village, he'd pull out three or four tennis balls and throw them inside. While the milk would sway inside, fifty or sixty kilometers, even more than in a centrifuge, the butter, better than ever, would deposit onto the balls. If the village was closer, he would throw in more balls. Once at the destination, all he had to do was to take out the big lumps of butter out of which he had to extract the balls and wash them with warm water. After he told us all this, we didn't buy butter from him anymore. To be fair, I was nauseous. I'd buy butter from the store then.

Bine am mai dus-o în comunism!

Was it good during communism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Și curmale...Și lămîi...Și smochine...Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau!

Alice chew that kind of gum, cigarette-like, that would turn into powder in your mouth? No, no way. We'd bring her only Hungarian chewing gum, with different flavors which you could even make bubbles with. We also had tons of chocolate, especially the Chinese one, from the Party Cafeteria. Biscuits, candy and cream biscuits - tons of those. I ate lots of oranges... And dates... And lemons... And figs... And ban... No, I won't lie, I never ate bananas. They were extremely rare to find, I think those were for tycoons. But, I had a banana flavored toothpaste, so I knew what they tasted like.

I had everything...

Every Sunday we would go to a restaurant. A steak was worth ten *lei*, I remember it perfectly. It was delicious, and so big that two people couldn't eat it. One beer three *lei*. Or five, if it was the really good kind. One Pepsi cost three *lei*. Champagne was priced at eighteen. From the store, in a bottle, it was twenty-one. A pack of Kent cigarettes was also eighteen. I know all the prices. I lived well back then, to tell the truth. God, what a dinner you could eat at the restaurant! Including the dessert. I used to make around four-five

Acum, de cînd cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

thousand *lei* back then, depending on the month. My God, that was a lot of money! Now, with the inflation, a tram ticket is five thousand. I don't even want to think about a steak! I know, wages are higher too, but still, there's no comparison. When I see these prices, I am amazed, as if I came from another planet. Prices ending in a lot of zeroes, long as caterpillars. During the communist era, one zero used to have value, but now it is nothing. Four zeroes today don't add up to one of Ceausescu's zeroes.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Ţucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de

I bought a stove immediately after I received a home. I paid two thousand for it. I didn't buy a washing machine until later because I always liked handwashing. It sure is clean whatever is scrubbed by me. I bought the washing machine only because of Ţucu, but, after I bought it, I found it very useful. We didn't lack anything. We even had a TV. We signed up on a list at the store and they called us after six months to tell us it was our turn. Easy as taking candy from a baby. We paid for it in a few instalments. A black and white TV that lasted for twenty years. Communists used to make durable things, not like today. We made the black and white TV colored, that was the trend. You had

sticlă coloratăși, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

to get a hold of a rectangle of colored glass and put it in front of the screen, on a wooden holder. We had green glass and everything was shades of green. Then Alice saw at a colleague of hers blue glass. She nagged us until we bought blue glass too. She'd switch between them whenever she felt like it. These color TVs came later. And they were Russian. We bought one too right before the revolution. We waited a year for it, and that because we knew someone and they gave us a higher number on the list. What more can I say, we had everything! It was good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I Am a Communist Old Lady

Traducere de Diana Simulescu

Oh God, how good my life was during communism!

I would be grateful if I lived half as good as then. A half, a quarter and it would still be enough for me. I had everything I wanted. It's true, back then you didn't wish for too many things. I don't know why, but you didn't wish for too many things. I think you didn't know you could do so much with money, as you do now. But for that time and place, I had everything my heart craved. I was drinking only real coffee, whether ground or instant... This was so hard to come by back then, but it wasn't a problem for me. I also had jeans when a pair cost eight hundred lei. That was serious money! And you couldn't find jeans everywhere... Well, I had jeans! When I went out wearing them, heads turned in the neighbourhood. There is no need to mention the Kent and BT for the doctors. There wasn't such a case as not having some packs in the house, in case I was getting sick, God forbid!, or in case I needed sick leave. I also smoked these good cigarettes myself, when I felt like fooling around, because I had never liked to inhale, really.

Was there something that we didn't

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ăhă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam. Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că şi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă şiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, şiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poşircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla.

have?

Our boss used to bring us boxes of Pepsi from the Party's Restaurant. Also candy for the Christmas tree. The holidays never caught me without candy for decorating the tree or without oranges. Or without meat, eggs or cheese. If only I could eat as much as I got. When the boss brought nothing I used to go to the salesgirls I knew and didn't leave without something. Of course, I had to be nice to them in turn because they had to live too. Sometimes they called me, to come to the store because they had something for me kept aside. They knew that I wouldn't have left without giving them something. Not only did I give them tips all the time, but if they needed an acquaintance somewhere, they knew I could solve that. To be honest, I didn't always need what they had kept for me, but I went to get it anyway. Sometimes I took it to the countryside, to work or I gave it to Ms. Rozalia, our tailor from the building. Back then I had enough to give to others and now I barely have something for myself. And Alice is still wondering that I want to vote for the old communists...

I had everything that my soul craved.

If I wanted some alcohol, I wouldn't have poisoned myself with any wish-wash. I would have gotten a fine cognac, Vasconi or Unirea or Russian

Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cîrciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lîngă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mîină, nici nu știu cînd mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mîncat cireșe”, ci „Ieri am mîncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mîncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea

Vodka, a bottle of which cost 25 lei. I would have bought myself only Guban shoes, with soft leather, that wouldn't have injured you in a hundred kilometres of walking. I would have washed myself with Fa or Rexona soaps, bought from the Polish people who used to come with their toy-like cars. Tucu also had his acquaintances. He knew a man, Mr. Fane, he could have brought you the moon if you were to order it. I didn't like him because he was keen on robbing you blind, he would bring you what you wanted but asked for a lot of money. Instead, one guy whose name was Muraru, used to bring us boxes of strawberries or tomatoes at half of their price, because he was in a hurry to go to the pub. He was working somewhere at a collective farm, near the city and never missed a thing, he would sell anything that he laid his hands on. I don't even know when he had time to work, because he was always riding his car from one guy to another. Cucumbers, onions, garlic, bell peppers, we got all of these from him. My mashed vegetables cost just as much as a soda did. Another one, Mr. "Excuse me" was a driver for the milk factory, he would carry the milk he collected from the villages. There was a funny story with him. My husband and I used to call him so because after two or three words

Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuam să scoatem de la el de vreo doi ani.

that he spoke he would always say "Excuse me". He couldn't say as every normal man "Yesterday I ate cherries.". Instead, he would have said "Yesterday I ate, excuse me, cherries", as if he had eaten something embarrassing. We bought butter from him. This man called "Excuse me" brought such a fat and yellow butter, you couldn't find something like this in the socialist commerce even if you shot with a rifle. The only thing was that it didn't come in packs, but in bulk, in a tote. "Where does he get such butter from?" we asked ourselves. Perhaps it is for export, we supposed. We also gave it to other people to be tasted and they hadn't tried something as good until then. We tried to make him tell us a few times, but you couldn't get any word from him. We would try to go round him, we tired him as the fish you pull ashore, but when we were to catch him, he would say something like "Professional secret, excuse me!". Until one day, when Mr. "Excuse me" came in tipsy. We invited him into the kitchen, not to leave him standing and offered him some treats. I also remember giving him whisky, I don't know where I had it from, and he stared at us wide-eyed: "You like good things in life, excuse me!". Talking about everything and nothing, when we weren't expecting that, Mr. "Excuse me"

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlția laptele în mașină, cincizeci sau șazeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome și care făcea chiar și baloane. Ciocolată am avut la discreție, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiți, bomboane și eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte... Și curmale... Și lămîi... Și smochine... Și ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-

begins to tell what we have wanted to find out from him for two years.

"Not even our manager eats such butter anymore!" he says, and then pours his heart out.

What did our driver do? After filling his tank with milk in a forgotten village, he would get out three or four tennis balls and put them inside. While the milk shook in the car even more than in a centrifuge, fifty or sixty kilometres, butter would start gathering on those balls, cream of the creams. If the village was closer, he would put in more balls. Once he arrived, all he had to do was to get out the balls of butter, from which to extract the tennis balls and wash them with warm water. After admitting all this, we didn't buy butter from him anymore. It caused me nausea, to be honest. I preferred buying butter from the grocery store.

We lived so well during communism!

Do you think Alice chewed that gum, in a cigarette form, that became flour in your mouth? Of course not. I got her Hungarian gum, the one with different flavours that would even make bubbles. We had chocolate, as much as we could eat, especially the Chinese stuff, from the Party's Canteen. Biscuits, candies and Eugénias - a lot! I ate so many oranges... And dates... And lemons... And figs... And ban... No, I never ate

am mâncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinți cu gust de banane, așa că le știam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieșim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună și mare de puteau să mănânce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, și el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu câștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gândesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Când văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca niște omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceaușescu.

bananas, let's be honest. Those were hard to find, I think they were more for the Party big shots. I had banana-flavoured toothpaste instead, so I knew what their taste was like.

I had everything...

We went to the restaurant every Sunday. The steak cost ten lei, I perfectly remember that. It was good and big enough so that two persons could have eaten it. A beer was three lei. Or five lei, if it was the very good one. A Pepsi was also three lei. Sparkling wine cost eighteen lei. If you got it from the grocery store it cost twenty-one, the bottle was included. A pack of Kent cigarettes was also eighteen lei. I know all the prices. I lived truly well back then. With one hundred lei you could have eaten so well at the Restaurant, oh my God! Dessert included. My pay was four-five thousand lei then, it differed from month to month. God, that was a lot of money! Now that we have inflation, a tram ticket costs five thousand lei. I don't even want to think how much steak costs! I know, salaries are bigger, but you still can't compare them. When I see the prices I wonder as if I came from a different planet. Prices with a lot of zeros at the end, long as caterpillars. During communism, a zero meant something, now it is nothing. Four of today's zeros are not as valuable

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai târziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mână. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă colorată și, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le punea cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai târziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru

as one of Ceausescu's zeros.

I got myself a gas cooker as soon as I received a living space. It cost me two thousand lei. The washing machine came later, because I always enjoyed washing by hand. What has been rubbed by me is clean for sure. I bought the washing machine because of Tucu, but, after I had it, I saw that it was helpful. There was nothing that we didn't have. We also had a TV. We signed up for the list at the shop and six months later they called us to say that it was our turn. A piece of cake. We paid it in several instalments. It was a black and white TV, which lasted for twenty years. The communists made durable things, not as they do these days, when I got a pair of shoes from the market and three days later their sole came off. After about ten years, we made the black and white TV colour, because so was the fashion. We saw it at others. You had to get a rectangle of coloured glass and you fixed it, on a wooden stand, in front of the display. We had green glass and everything was seen in different shades of green. Then Alice saw blue glass at one of her colleagues, when she was in the second or third grade, and she insisted until we found blue glass. She used them alternatively. Colour TVs appeared later and were Russian. We bought one just before the Revolution.

el și asta pentru că am avut o pilă care
ne-a dat un număr mai în față pe listă.
Ce să spun, de toate am avut! A fost
bine...

We waited one year for it to come, and
this because we had an acquaintance,
who put us with a number higher on the
list. What can I say, we had everything!
It was good....

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă!

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală și ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

I'm a Communist Hag!

Traducere de Ana Stănilă

My God, how well we had it going for us during communism!

If I could make now half the living I made back then, I'd be content. Or not even a half, I'd be grateful with just a quarter of it. I had everything I wished for. To be fair, you didn't wish for much back then. I don't know why, but you didn't wish for much. I think you didn't know there was so much to do with money as there is now. But for that world, I had all of my heart's desires fulfilled. I used to drink only instant or real coffee... Back then these items were hard to come across, but that wasn't a problem for me. I owned jeans back when a pair cost eight hundred lei. Eight hundred lei was a hefty sum, no kidding! And jeans weren't easy to come across, either... Well, I owned a pair! When I left home dressed in them, everyone in my neighborhood would stop and stare. Kent and BT for doctors, I won't even mention. I always had some packs stored away at home, in case, God forbid, I'd get sick or I'd need paid leave. I would even smoke those fancy cigarettes myself, back when I used to fool around, as I had never taken a drag.

And what else didn't I have!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un

Our boss would bring us Pepsi by the crates from the Party's Restaurant. As well as candy for the Christmas tree. There was no way the holiday season would come about without me having candy for the Christmas tree and oranges. And so much meat, eggs or cheese! If only I could eat as much as I could get my hands on. When boss man couldn't bring us any, I would go to all the clerk girls I knew and I never once left empty handed. Of course, I had to be considerate towards them, they had to survive as well. Sometimes they would call and tell me to swing by the store as they had some goodies set aside for me, because they knew I wouldn't forget to return the favor. Not only did I tip them each time, but they also knew I was their go-to gal if they ever needed connections of all sorts. In all honesty, sometimes I wasn't even in that much need of what they had to offer, but I dropped by nonetheless. I'd take some to my relatives in the country side, or at work, or I'd offer it to Mrs. Rozalia, the seamstress from our building. Back then, I had enough to share with others whereas now I barely have enough to scrape by. And Alice is shocked by my wanting to vote for the former communists...

I had everything my heart desired.

If I was in the mood for some spirits, I wouldn't poison myself with cheap stuff,

coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Numi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am

I'd choose a fine cognac, like Vasconi or Unirea, or maybe some Russian vodka, the kind that cost 25 lei per bottle. I would only buy Guban shoes, which had soft leather and wouldn't hurt your feet even if you were to walk a hundred kilometers in them. I only used Rexona or Fa soaps, bought from the Polish people that came around in their toy-like cars. Not to mention that Țucu had his own connections as well. He knew a guy, Fane, this man could bring you everything from soup to nuts if you ordered it. I didn't like him that much because he was a bit of an extortionist, as in, he'd bring you what you wanted, but he asked for a small fortune in return. On the other hand, Muraru, this other guy, used to bring us whole crates of strawberries or tomatoes at half the price, or even at a quarter of it, depending on how much of a hurry he was in to get to the pub. He worked at some Agricultural Production Cooperative on the outskirts of town, and sold basically everything he could get his hands on, I'm not even sure if he had any time to actually work, what with his constant driving from one person to another. We got cucumbers, onion, garlic, paprikas from him. The cost of making *zacuscă* was close to nothing. Another guy, Mr. Pardon, worked as a driver at the milk factory, more precisely he delivered milk he collected from

mîncat cireșe”, ci „Ieri am mîncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mîncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de cîteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, cînd să-l înhățăm, mereu ne băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau

villages daily. There’s a funny incident involving him. My man and I used to call him that because once in every two or three words he’d add a “pardonme”. He wasn’t able to say, as everyone would “Yesterday I ate cherries”, and said instead “Yesterday I ate, pardonme, cherries”, as if he’d eaten God knows what shameful thing. We bought butter from him. But this Mr. Pardon would bring us this fat, yellow butter, that you couldn’t find anywhere in the entire socialist commerce, try as you might. The downside was that it didn’t come packed, he brought it to us in bulk, in plastic bags. “From where in God’s name does this guy get such butter?” My man and I would ask ourselves. “Maybe it’s from exports”, we’d speculate. We offered some to other people as well, and we weren’t crazy, they never tasted anything that good before either. Well I’ll be damned... We tried getting the answer out of him on a few occasions, but he was a tough one, that Mr. Pardon, you couldn’t learn anything from him, he wasn’t one of those people, a dime a dozen. We tried fishing around, tiring him out as one does when pulling a big fish to the shore, but right before making the catch, he’d throw in one of his: “It’s a professional secret, pardonme”. Until one day, when our Mr. Pardon stopped by, well oiled. We invited him into our

să scoatem de la el de vreo doi ani.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlția laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură?

kitchen to take a seat, and treated him with a bit of this and that. I remember that when we served him some whisky, not sure where we had it from, his jaw dropped: "Well, I'll be...You like living large, pardonme!". While making small talk, when we were least expecting it, Mr. Pardon divulged what we'd struggled to find out for the past two years.

"Not even our manager gets to eat this kind of butter", and then he revealed his cards.

What was our driver doing? After he'd fill the milk tanker in some godforsaken village, he'd pull out three or four tennis balls and drop them in. As the milk shook on the ride, something more terrible than in the centrifugal machine, for fifty or sixty kilometers, the butter, crème de la crème, would stick to the tennis balls. If the village was closer, he'd add more tennis balls. Once he arrived, all he had to do was pull out the boulder shaped butter, extract the tennis balls and clean them with warm water. After he had divulged the whole debacle, we stopped buying butter from him. To be honest, I was disgusted. I chose the store-bought kind instead.

We were well off during the communist era!

You think Alice chewed that horrible gum that turned to ashes in your mouth?

Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome şi care făcea chiar şi baloane. Ciocolată am avut la discreţie, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiţi, bomboane şi eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Şi curmale...Şi lămîi...Şi smochine...Şi ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, aşa că le ştiam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici

No, not a chance! I'd get only Hungarian chewing gum for her, the kind that had various flavors and even made bubbles. We had plenty of chocolate, especially the Chinese kind from the Party's Cafeteria. Crackers, candy, "Eugenia" biscuits - heaps of them! I had my fill of oranges... and persimmons... and lemons... and figs... and ban... No, I don't want to lie, I never had any bananas. They were hard to come by, probably only available for the big cats. On the other hand, we did have banana flavored toothpaste, so we knew what they tasted like.

We had everything...

We went out to eat every Sunday without exception. A steak cost ten lei, I remember perfectly. It was tasty and big enough for two people to eat. A pint of beer was three lei. Or five, if it was the fancy kind. The same goes for a glass of Pepsi, three lei. The sparkling wine cost eighteen lei. From the grocery store, it cost twenty-one and it came with a bottle. A pack of Kent was also eighteen lei. I know all of the prices. I truly had a good life back then. With a hundred lei, you could dine like a king at the restaurant. Desserts included. My wage differed from four thousand to five thousand lei monthly, depending on my achievements. My god, that's a hefty sum! Now, ever since the inflation, five thousand lei is the price of a tramway

nu vreau să mă gîndesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce prețuri sînt, măminunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca niște omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceaușescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăși, pe-un suport de lemn, îl

ticket. I don't even want to think about a steak! I know that the wages were raised too, but there's no term of comparison. When I look at the prices of things now, I'm left feeling flabbergasted. Price tags with a bunch of zeroes in them, long as caterpillars. During the communist era, a zero was worth something, now it's nothing. Four present day zeroes can't measure up to even one of Ceaușescu's zeroes.

I bought a stove immediately after we received housing. We paid two thousand for it. The washing machine came a bit later, because I always enjoyed washing clothes by hand. What's scrubbed by me is definitely clean. We bought that one at Țucu's insistence, but soon after that I realized it's actually useful. We lacked nothing. We even had a TV. We signed up on the list at the store and after six months we were called back and told that it was our turn. Easy-peasy. We paid for it in a few installments. It was a black and white TV which worked fine for twenty years. The communists made sturdy things, not like nowadays, when I bought a pair of shoes from the market and after three days their soles came off. After about ten years, we turned our black and white TV into a color one, as was the trend then. We saw others doing it. You had to get your hands on a rectangular piece of stained glass and place it in front

fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

of the TV on a wooden stand. We had green stained glass and everything we saw was in different shades of green. Then, in second or third grade, Alice saw blue glass at one of her colleagues' house, and nagged us about it until we found some too. She'd switch them up between them as she pleased. The real color TVs came later and were of Russian origin. We got one too right before the revolution. We waited a year for it and that's thanks to a connection we had that got us higher on the waitlist. What else is there to say, we had everything! Life was good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulțumită. Ce jumătate, pe-un sfert, și tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ți doreai prea multe. Nu știu de ce, dar nu-ți doreai prea multe. Cred că nu știai că se pot face așa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturalăși ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Și nici nu găseai blugi la toate colțurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieșeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent și BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Nu exista să nu am în casă cîteva

I'm a Commie Old Trout

Traducere de Cristina Șuică

By God, what a life I led during communism! If today we had it half as well as back then, I'd say ta. Nevermind half! Even a quarter would do it. I had everything. Everything I wished for. What's fair, back then you didn't long for much. I don't know why, you just didn't. I suppose you weren't aware of what money could buy, as opposed to now. But, in a world like that, I had everything I hankered for. I only drank real coffee and instant coffee... These were scarce back then, but that wasn't a problem for me. I had jeans back when they cost 800 lei. And 800 was no joke! And you couldn't just find them at some corner store... Well, I had them. I used to turn heads whenever I went out wearing them. Nevermind the Kent and BT for the doctors.

There wasn't a time when I didn't

pachete, în caz că, Doamne ferește!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam și eu țigări dintr-astea bune, pe vremea când mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept. Dar ce n-am avut?Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, căși ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată.

Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru

have a couple of packs on hand in case of -- God Forbid-- I got ill or needed sick leave. I even smoked some of the nicer cigarettes myself, back when I was fooling around, though I'd never inhaled. Was there a thing I didn't have!? My boss brought us crates upon crates of Pepsi from the party's restaurant. Sweets for the Christmas Tree, as well. There wasn't a time when I didn't have candy for the Christmas tree, or oranges. Meat, eggs or fresh cheese, yessir. If only I could eat as much as I could get. When the boss didn't bring anything, I'd pay my shopkeepers a visit and wouldn't leave empty-handed. Of course, I had to take care of them as well, since they also had mouths to feed. Sometimes they would call me to come by the shop because they had something nice put aside for me, since they knew I wouldn't let them down.

Not only did I tip every time, but if they ever needed someone to pull some strings, they knew I'd do the job. To be fair, sometimes I didn't even really need whatever they had put aside for me, but I'd still pass by to collect. I brought some to the countryside, some to my job, I had something for Mrs. Rozalia, the dressmaker in our building. Back then I had so much to spare, now I don't even have enough for myself.

mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

Tot ce mi-a poftit suflețelul am avut. Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea molică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar.

În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în

And Alice is wondering why I want to vote for the former communists.

I had everything my heart desired. If I ever wanted some liquor, I wouldn't ever wanted some liquor, I wouldn't poison myself with just any hooch, but I would buy a fine brandy, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka -- the 25 lei a bottle kind. I bought Guban shoes only, with soft skin, that wouldn't hurt even after a hundred kilometers on foot. I washed myself only with Fa and Rexona soaps, brought by the Poles with their dinky toy-like cars. Not to mention Țucu had his connections as well. He knew a guy, ol' Fane- he would've brought you the moon if you only placed the order. I didn't like him because he was rather shifty, he would bring you what you asked for, but you had to pay through the nose.

On the other hand, a guy, Muraru, brought us boxes of strawberries or tomatoes for half or even a quarter their price, as he was quite hasty to check himself in at the nearest bar. He worked for the Agricultural Cooperative somewhere near the city, and he sold everything that came to hand for dear life, I can't even imagine when on earth did he have the time to work as all he did was car rides to one or another. Cucumbers, onion, garlic, peppers - I purchased them all from him. I made my *Zacusca* for the price of sparkling

comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbată-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă.

De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură.

Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-

water. Ol’ Pardon, another guy, was a driver for the milk factory, to be exact, he shipped the milk collected from the nearby villages, daily. Funny story with this one. Me and my husband called him that because every two or three words he’d add a ‘pardon me’. He couldn't say “Yesterday I ate cherries” just like anybody else, but “Yesterday I ate, pardon me, cherries”, as if he would've eaten God knows what infamous thing.

I bought our butter from him. You couldn't in a million years find a fatter and yolkier butter in the entire socialist market. Only it wasn't packaged, but he brought it in bags. Where the hell did he manage to come up with such butter? me and my husband both wondered. We supposed it was for export. We gave others a taste and for certain, we weren't screwballs. None of them had tasted such a treat. Heavens to Betsy... We tried to get him to spill the beans a few times, but he was a tough nut, ol’ Pardon, you couldn't get a word out of him, he wasn't a two-for-the-price-of-one kinda' guy.

We tried to trick him, got him weary, like a big fish you're trying to reel in, but right when we were about to catch him, he'd always give us his signature: “Professional secret, pardon me!”. Until one day he came by a bit merry. We

am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiam să scoatem de la el de vreo doi ani.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cât se cobâlția laptele în mașină, cincizeci sau șazeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decât să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată țărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism! Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici

invited him to the kitchen to have a well-deserved seat and kept him entertained. I remember we even gave him whisky, I don’t know where we had it from, and he was goggle-eyed.

‘Oooi, you treat yourselves, pardon me!’

Cackling and blathering around, ol’ Pardon lets the cat out of the bag when least expected on what we’ve struggled to get from him for two years.

‘Not even our manager eats such butter anymore’ he says and then he comes clean.

What was our driver doing? After he’d load the tank with milk in a ghost village, he’d toss some tennis balls in there. While the milk wobbled inside, for fifty or sixty kilometers, putting the centrifuge to shame, the finest butter clung onto the balls. Were the village closer, he would throw more balls inside. Once there, he’d only need to remove the butter boulders from which he extracted the balls and rinsed them with warm water. After he dished the dirt, I stopped buying butter from him. Frankly speaking, it made me sick. I went for the store butter.

What a sweet life during communism! Did Alice chew on that floury cigarette gum? No, not a chance.

vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome şi care făcea chiar şi baloane. Ciocolată am avut la discreţie, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiţi, bomboane şi eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Şi curmale...Şi lămîi...Şi smochine...Şi ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, aşa că le ştiam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu

I managed to get Hungarian gum, the one with different flavours and it even made bubbles. I had loads of chocolate, especially the Chinese one, from the Party's Caffetaria. Biscuits, sweets, cream biscuits - piles! I was full of oranges... and dates...and lemons... and figs... and ban... No, I won't lie, I'd never had bananas. They were hard to find and I think they were for the big shots. Instead, I had a banana flavoured toothpaste, so I knew what they tasted like.

I had everything...

There was no Sunday we wouldn't go to a restaurant. The steak was 10 lei, I remember perfectly. It was tasty and large enough for two. A beer was 3 lei. Or 5 lei, if it was top-notch. A Pepsi also 3 lei. Sparkling wine was 18 lei. From the store, bottle included, it was 21. A pack of Kent was also 18. I know every price. What's fair, back then I lived high on the hog. With only one hundred lei, good God, what a meal you could enjoy at a restaurant. Dessert included. In the old days I earned four-five thousand lei, varying from month to month, depending on achievements. Good Lord, that was serious money! Now, since this inflation, a tramway ticket costs five thousand. As for a steak, I don't even want to think about it! I

vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce preţuri sînt, măminunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate.

Un TV alb-negru, care ne-a ţinut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţăşi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăşi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa ecranului. Noi am avut sticlă verde şi totul se vedea în diferite nuanţe de

know, we have higher wages nowadays, but still it's no match. When I see these prices, I boggle as if I came from a different planet. Prices ending in a bunch of zeros, long as caterpillars. In communism, a zero was worth something, now it's nothing. Four today's zeros are less than a single zero of Ceauşescu.

I bought a stove right after I was given a house. I paid two thousand for it. The washing machine came later, because I have always enjoyed washing by hand. What I rub clean is clean for sure. I bought the washing machine to shut Țucu's mouth, but afterwards, I realized it's useful. There wasn't a thing we didn't have. We even had a TV. We got ourselves on the shop's list and six months later, they called to tell us we're next. As simple as that. We paid for it in a few installments.

A black and white TV which we had for twenty years. The commies made things last a lifetime, not like today; I bought a pair of shoes from the bazaar and three days later the sole came off. After ten years or so, we turned our black and white TV into a colour television, that was the trend. We picked it up from others. You'd get a rectangular coloured glass and you'd fix it in a wooden frame in front of the screen. We had green glass and

verde.

Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastrăși ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneam cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

everything was shades of green.

Then, in second or third grade, Alice saw blue glass at a friend's and got up in our hair until we found one too. She'd switch between them to her heart's content. These real colour tellies came later and they were made in Russia. We bought one too, before the revolution. We waited only a year for it because we had a connection who placed us higher up on the list. What can I say, I had it all! It was good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă!

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulţumită. Ce jumătate, pe-un sfert, şi tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ţi doreai prea multe. Nu ştiu de ce, dar nu-ţi doreai prea multe. Cred că nu ştiai că se pot face aşa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală şi ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Şi nici nu găseai blugi la toate colţurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieşeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent şi BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne fereşte!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam şi eu ţigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată

I'm a Communist Hag!

Traducere de Andreea Zofotă

God, how well off we were during communism!

If now we were half as well off as back then, I'd be pleased. What half, at least a quarter and I'd say cheers. I had everything I wished for. Fair enough, back then you didn't wish for much. I don't know why, but you really didn't. I think you didn't know you could do so much with money, as you can now. But, for that world, I had everything my heart desired. I only drank brewed and instant coffee... Back then these were a rarity, but that wasn't a problem for me. I had jeans when they cost eight hundred Lei a pair. Eight hundred was a lot, no joke! And you didn't even find jeans at every corner... Well, I had some! When I went out wearing them, I was turning heads all over the neighbourhood. Kent and BT for the docs, not even gonna mention. No such thing as not keeping a few packs at home, in case, God forbid, I fell ill or needed a medical leave. In fact, I'd smoke these cigs myself, the good stuff, back when I was fooling around, as I never actually breathed in the smoke.

fumul în piept.

Dar ce n-am avut!?

Pepsi ne aducea șefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caș, ăhă. De-aș fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea șefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoșteam și cu mîna goală nu plecam. Bineînțeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că și ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă știau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacșiș de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, știau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar așa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la țară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau și la alții, iar acum nu mai am nici pentru mine. Și Alice se mai miră că vreau să votez cu foștii comuniști...

But what didn't I have?!

Pepsi was brought to us by the boss from the Party's Restaurant. Candy for the Christmas tree, same thing. There was no way the winter holidays would catch me without candies to decorate the Christmas tree or without oranges. Meat, eggs or yellowcheese, duh. Ifonly I couldeat as much as I could get. Whenthe boss didn't bring it, I'd pass by the saleswomen I knew and not leave empty-handed. Of course, I had to pay attention to them, 'cause they had to live too. Sometimes they'd call me to pass by the shop, that they had something good set aside for me, because they knew I wouldn't leave them high and dry. Not only would I tip them every time, but if it happened that they needed some connections somewhere, they knew I had their back. To be honest, sometimes I didn't really need what they kept for me, but I'd still go get it. I'd bring in the countryside, I'd bring some to work or I'd offer some to miss Rozalia, the tailor from our block. Back then I had enough to give to others too, and now I don't even have for myself. And Alice still wonders why I want to vote for the former commies...

Tot ce mi-a poftit sufletelul am avut.
Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poşircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea moliceică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu maşinuţele lor ca nişte jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cîrciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mînă, nici nu știu cînd mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-

I had everything to my heart's content.
If I felt like a drink, I wouldn't poison myself with any wish-wash, instead I'd get a fine brandy, a Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the one that's 25 Lei a bottle. I only bought Guban shoes, with soft skin, that wouldn't rub you even if you walked a hundred miles. I washed myself with Fa or Rexona soaps, taken from the Polish people that would come by in their toy-like cars. What's more is that Țucu had his connections too. He knew a fella, nea Fane, this guy would bring you pie in the sky if you'd order it. I didn't like him, 'cause he was kind of a profiteer, I mean he'd bring you what you wanted, but it would hurt your pocket. Instead, another fella, Muraru, brought us strawberries or tomatoes by the crate, at half their price or even a quarter, depending on how much he hurried to roll call at the pub. He worked at a collective farm somewhere near the city, and he wouldn't spare anything, he'd sell anything he could get his hands on, I don't even know when he had time to work, 'cause he'd only make rounds with his car here and there. Cucumbers, onions, garlic, peppers, all from him. I'd make *zacusca* at the price of a water bottle. Another one, nea Pardon, was a driver at the dairy factory, more specifically he carried the milk collected in the villages every day. With him it was a funny story.

miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde măsă scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbată-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu ne băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Pînă într-o zi cînd nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cît farurile: „Băăă, da’ tot voi vă respectați,

Me and my man would call him that because at every two or three words he’d slip in a “pardonme”. He couldn't say like everyone else, "Yesterday I ate cherries," but "Yesterday I ate, pardonme, cherries", as if he ate who knows what shameful thing. From him I bought butter. But this nea Pardon brought some fat yellow butter that you couldn’t find in all of the socialist trade, not on your life. Only that it wasn’t in packets, but in bulk, in a bag. “Where the hell does he get this butter from?” my husband and I were wondering. It might be for export, we’d take a guess. I gave it to others for a taste and we weren’t crazy, they never even sniffed such goodness either. Golly, we tried to draw him out a few times, but nea Pardon was no fool, you couldn’t get anything out of him, he wasn’t a squeaker. We’d take him aside, tire him out like a big fish that you pull ashore, but, just when we had him, he’d pull out a “Professional secret, pardonme”. Until one day when our nea Pardon came by a bit boozed up. We called him over in the kitchen, so the man wouldn’t have to stand, and we offered him this and that. I remember that we gave him some whiskey, don’t know from where I had it, and his eyes widened. “Well, I see you treat yourselves well, pardon!” Talking about anything and everything, when we least expected, nea Pardon started talking

pardon!“. Vorbind despre toate și despre nimic, cînd ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuiau să scoatem de la el de vreo doi ani.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănîncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de cîmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlțîia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată tărășenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greață. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, țigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu

about what we had been struggling to get out of him for two years.

“Not even our manager eats such butter anymore”, he said, then he started spilling it all.

What did our driver do? After he loaded the milk tank in a village forgotten by the world, he would neatly take out three or four tennis balls and drop them inside. As the milk churned in the car, fifty or sixty kilometres, as if centrifuged, a *crème de la crème* butter was collecting on the balls. If the villager was closer, he’d drop in more balls. Once arrived, all he had to do was take out the blocks of butter, which to extract the balls from and wash them with warm water. After revealing the entire matter, I didn’t take butter from him anymore. Honestly speaking, I was disgusted. I preferred the butter from the grocery store.

How well off we were in communism!

What, did Alice chew that cigarette-like gum, which turned into flour in your mouth? No way. Only Hungarian gum I’d provide for her, the one with different

diferite arome şi care făcea chiar şi baloane. Ciocolată am avut la discreţie, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiţi, bomboane şi eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Şi curmale...Şi lămîi...Şi smochine...Şi ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, aşa că le ştiam aroma.

De toate am avut...

Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci şi unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Ştiu toate preţurile. Atunci am trăit şi eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu cîştigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de cînd cu inflaţia, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură,

flavours and that even made bubbles. I had chocolate, as much as I wanted, especially the Chinese kind, from the Party's cafeteria. Biscuits, candy and chocolate cream biscuits – plenty! I ate my fill of oranges... And dates... And lemons... And figs... And ban... No, I can't lie, I never ate bananas. These were hard to find; I think they were more for the big shots. Instead, I had banana-flavoured toothpaste, so I knew their taste.

I had it all...

There wasn't a Sunday when we didn't go out to eat. A steak was ten Lei, I remember perfectly. It was good and big enough for two people to eat out of it. A beer was three Lei. Or five Lei, if it was a really good one. A Pepsi, that was three Lei, too. Sparkling wine was eighteen Lei. From the grocery store, bottle included, it was twenty-one. A pack of Kent was eighteen, too. I know all the prices. Then I lived well too, indeed. With a hundred Lei, God, what a meal you could have at the restaurant! Dessert included. I made back then four-five thousand Lei, differing from month to month, according to achievements. God, how much money there was! Now, with the inflation, five thousand is a tram ticket. A steak, I don't even want to think about it! I know, wages are higher too, but it still doesn't

nici nu vreau să mă gîndesc! Ştiu, şi salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Cînd văd ce preţuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Preţuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca nişte omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceauşescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuinţă. Două mii am dat pe el. Maşină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Maşina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Şi televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin şi după şase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniştii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piaţă şi după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut şi noi la alţii. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăşi, pe-un suport de lemn, îl fixai în faţa

compare. When I see what prices there are, I marvel as if I'm from another planet. Prices with a lot of zeroes in the back, as long as caterpillars. In communist times, a zero meant something, now it means nothing. Four zeroes of today don't add up to one zero of Ceauşescu's.

I got a stove as soon as I received my home. I paid two thousand for it. A washing machine, I got that somewhat later, as I always liked washing by hand. What's scrubbed by me surely is clean. I got the washing machine more because of Țucu, but, after I had it, I saw it was useful. Nothing was missing for us. We had a TV too. We signed up for the store list and six months later they called to tell us it was our turn. Easy as pie. We paid for it in a few instalments. A black and white TV, that lasted us twenty years. The communists made some durable things, not like now, when I got a pair of shoes from the market and after three days their soles came off. After ten years, we made the black and white TV colour, as was the trend. We watched others do it. You got a rectangle of coloured glass and set it on a wooden stand in front of the screen. We had green glass and everything was in different shades of green. Then Alice saw blue glass at a classmate of hers, in second

ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le puneă cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

or third grade I think, and she nagged us until we found blue glass, too. She'd switch them around at will. These real colour TVs came out later and they were Russian. We got one too right before the Revolution. A year, that's how long we waited for it and that's because I had a connection that put us a number ahead on the list. What can I say, we had it all! It was all good...

Dan Lungu

Sunt o babă comunistă

Dan Lungu

Doamne, ce bine am mai dus-o
pe timpul comunismului!

Dacă acum aş duce-o în jumătate ca pe atunci, aş fi mulţumită. Ce jumătate, pe-un sfert, şi tot aş zice săru-mîna. Am avut tot ce mi-am dorit. E drept, pe atunci nu-ţi doreai prea multe. Nu ştiu de ce, dar nu-ţi doreai prea multe. Cred că nu ştiai că se pot face aşa multe cu banii, ca acum. Dar, pentru lumea aia, am avut tot ce-mi pofta inima. Beam numai cafea naturală şi ness... Pe-atunci astea erau o raritate, dar la mine nu era o problemă. Am avut blugi cînd costau opt sute de lei perechea. Opt sute erau bani, nu glumă! Şi nici nu găseai blugi la toate colţurile... Ei bine, eu am avut! Cînd ieşeam îmbrăcată cu ei, tot cartierul întorcea capul după mine. Kent şi BT pentru doctori, nici nu mai spun. Nu exista să nu am în casă cîteva pachete, în caz că, Doamne fereşte!, dădea vreo boală peste mine sau dacă aveam nevoie de un concediu medical. Ba chiar fumam şi eu ţigări dintr-astea bune, pe vremea cînd mă prosteam, că doar n-am tras niciodată fumul în piept.

Old, Communist and Proud of It

Translated by Nadina Vişan

God, I had such a lovely time
during the communist regime!...
those were the days!...

If I had half the good living I had back then I'd be more than happy. What am I saying? Not even half. I'd be happy even with a quarter. I had it all. All that I wanted. Not that there was much you really wanted back then. I don't know why, but you really didn't want much. I don't think you knew you could do so much with money, as you do now. But, as things were then, I had everything I could wish for. I had real coffee to drink, let alone instant coffee. Back then those were a bitch to find, but I had no problem there. Also, blue jeans when a pair of those cost as much as 800 lei! 800 was a lot of money, don't get me wrong! Not to mention that jeans didn't grow on trees back then. Well I had my pair. When I went out dressed in my blue jeans, heads would turn. Don't get me started on Kent and BT for doctors. I had a couple of packs stashed away in case, God forbid!, I fell ill or I needed sick leave. And I'd smoke them too, the good stuff, if I wanted to fool around,

not that I'd ever inhaled.

But what didn't I have?!

Pepsi ne aducea şefu' cu lăzile de la Restaurantul Partidului. Bomboane de pus în pom, la fel. Nu exista să mă prindă pe mine sărbătorile de iarnă fără bomboane de împodobit bradul sau fără portocale. Carne, ouă sau caş, ăhă. De-aş fi putut eu mânca atîta cît puteam face rost. Cînd nu aducea şefu', treceam pe la vînzătoarele pe care le cunoşteam şi cu mîna goală nu plecam. Bineînţeles, trebuia să fiu atentă cu ele, că şi ele trebuiau să trăiască. Uneori mă sunau vînzătoarele să trec pe la magazin, că au ceva bun pentru mine pus deoparte, fiindcă ştiau că nu le las cu buza umflată. Nu numai că le dădeam bacşiş de fiecare dată, ci, dacă se întîmpla să aibă nevoie de o pilă pe undeva, ştiau că eu sigur le rezolv. Ca să fiu cinstită, uneori nici nu aveam chiar aşa mare nevoie de ce-mi păstrasera ele, dar tot treceam să iau. Mai duceam la ţară, mai aduceam la serviciu sau o mai serveam pe doamna Rozalia, croitoreasa de la noi din bloc. Pe-atunci aveam să dau şi la alţii, iar acum nu mai am nici pentru mine. Şi Alice se mai miră că vreau să votez cu foştii comunişti...

I had everything, you name it!

I had Pepsi from the boss, he'd bring crates of the stuff from the Party Restaurant. Christmas candy, too. There wasn't a winter holiday without candy to hang in my fir tree or without oranges. Meat, eggs, cheese, well... plenty of those. If only I could eat as much as I could lay my hands on. When the boss couldn't get any, I'd go over to the shopgirls I knew and I didn't leave empty-handed. Of course, I had to be nice in my turn, they were people too, they needed to make a living too. Sometimes they'd phone me and tell me to drop in, for they had a thing or two stored away just for me. Of course they knew I'd never disappoint. Not only did I tip them every time, but, if they needed a connection or a favour, they knew I was their guy. Honestly, sometimes I didn't even need the things they had kept for me, but I still went to get them. I took some to the countryside, some to work, I gave some to Miss Rozalia, the seamstress that lived in our building. I had enough to give to others, when now there isn't enough for me as it is. How can Alice be surprised I still will vote for the ex-

commies?...

Tot ce mi-a poftit sufletețul am avut.

Dacă aveam chef de o tărie, nu mă otrăveam cu orice poșircă, ci luam un coniac fin, un Vasconi sau Unirea, sau vodcă rusească, de-aia la 25 de lei sticla. Îmi cumpăram numai pantofi Guban, cu pielea molică, de nu te rodeau nici să fi mers o sută de kilometri pe jos. Mă spălam cu săpunuri Fa sau Rexona, luate de la polonezii care veneau cu mașinuțele lor ca niște jucării. Unde mai pui că Țucu avea și el relațiile lui. Îl știa pe unul, nea Fane, ăsta îți aducea și luna de pe cer dacă dădeai comandă. Nu-mi plăcea de el, că era cam speculant, adică îți aducea ce voiai, dar te cam pișca la buzunar. În schimb, unul, Muraru, ne aducea căpșuni sau roșii cu lăzile, la jumate din prețul lor sau chiar un sfert, după cât de tare se grăbea să facă prezența la cârciumă. Lucra la un C.A.P. undeva, pe lângă oraș, și nu ierta nimic, vindea tot ce-i cădea în mână, nici nu știu când mai avea timp să lucreze, că făcea numai ture cu mașina, ba la unul, ba la altul. Castraveți, ceapă, usturoi, ardei grași de la el luam. Îmi ieșea zacusca la preț de apă minerală. Altul, nea Pardon, era șofer pe mașină al fabrica de lapte, mai precis căra zilnic laptele colectat în comune. Cu el a fost o poveste nostimă. Eu și cu bărbat-miu îi spuneam așa fiindcă la două trei cuvinte băga un „pardon”. El nu putea spune ca tot

I had every damn little thing my heart desired.

If I felt like a shot of liquor, I would never get the shitty stuff, I'd go and buy the fine brandy, some Vasconi or Unirea, or Russian vodka, the good stuff, 25 lei a bottle. I bought myself only Gubans, soft-leather shoes, they never gave you sore feet, even if you walked all day. I used soap such as Fa or Rexona, I got those from the Poles that would visit the place in their little toy cars. And, of course, Țucu had his own connections. He knew this guy, Fane was his name, he'd get you the sun and the moon if you ordered some of that. I didn't like the fellow, he was a profiteer, I mean he'd bring you what you asked for but his price was steep. But there was this other guy, Muraru, he'd bring us strawberries by the punnet, cratefuls of tomatoes, half the price or even a quarter, for what I know. It made sense for he was always in a hurry for a drink at the pub. He worked at a People's Cooperative Farm somewhere near the city, he had sticky fingers that one, he sold everything he laid his hands on. I don't even know when he got to do some honest work, he'd always be

omul „Ieri am mâncat cireșe”, ci „Ieri am mâncat, pardon, cireșe”, de parcă ar fi mâncat nu știu ce chestie rușinoasă. De la el cumpăram unt. Dar aducea nea Pardon ăsta un unt gras și galben, de nu găseai așa ceva în tot comerțul socialist, puteai să tragi cu pușca. Numai că nu era la pachete, ci ni-l aducea vrac, în pungă. De unde mă-sa scoate ăsta așa un unt?, ne întrebam eu și bărbat-miu. O fi pentru export, ne dădeam noi cu presupusul. Am dat și altora să guste și nu eram noi nebuni, nici ei nu mai pupaseră așa bunătate. Măi să fie... Am încercat noi să-l tragem de limbă de câteva ori, dar era rodat nea Pardon, nu puteai scoate de la el nimic, nu era din ăsta, doi la legătură. Îl luam noi pe de departe, îl oboseam ca pe peștele baban ce-l tragi la mal, dar, când să-l înhățăm, mereu nu băga una de-a lui: „Secret profesional, pardon!”. Până într-o zi când nea Pardon al nostru a venit cam afumat. L-am chemat la noi în bucătărie, să nu stea omul în picioare, și l-am servit cu una, cu alta. Țin minte că i-am dat și un whisky, nu știu de unde-l aveam, de a făcut ochii cât farurile: „Băăă, da' tot voi vă respectați, pardon!”. Vorbind despre toate și despre nimic, când ne așteptam mai puțin, nea Pardon începe să povestească ce ne chinuam să scoatem de la el de vreo doi ani.

out doing rounds to this guy or that. Cucumbers, onion, garlic, bell peppers, I got all those from him. I got to make my winter preserves at dirt prices. This other guy, Mr. Sorry was his name, he was a driver for the milk factory, better say he'd carry the milk they gathered from the villages. There's this funny incident. Me and my husband, we called him Mr. Sorry because he'd say it every other word he uttered. He couldn't say, like me and you, "I had some cherries yesterday." He'd say "I had, sorry, some cherries, yesterday." As if he'd eaten god knows what shameful food. I bought my butter from him. And he'd bring this yellow, buttery stuff, you couldn't find anything like it on all the socialist market, even if you'd have killed for it. Only the butter didn't come in sticks. It came in bulk, in a bag. Where the heck does this guy get such a thing? I'd wonder, me and my fellow. Maybe it was for export, we'd try to guess. We gave our friends some of that stuff and sure enough, we weren't mistaken, none of them had ever tasted such a lovely thing in their lives. Well, I'll be... Why, we tried to make him talk, but Mr. Sorry was no fool, you couldn't get a peep out of him, he wasn't a pushover. We'd take him

aside, work on him as you would work on a feisty fish you wanted to hook along, but, when we wanted to collect, he'd drop one of those lines: 'Secrets of the trade, sorry!' Until one day when Mr. Sorry turned up and it was obvious he'd had one too many. We invited him into our kitchen, so he wouldn't stand waiting outside, we gave him this and that. I even remember I slipped him a whiskey, I have no idea where I had that from, his eyes were popping out of his head. 'Well, you do know how to live, sorry!' Talking about this and that, when we least expected, Mr. Sorry starts to tell us what we've been dying to find out for two years now.

- Asemenea unt nici directorul nostru nu mai mănâncă, zice el, și apoi dă-i și toarnă.

Ce făcea șoferul nostru? După ce își încărca cisterna cu lapte într-un sat uitat de lume, scotea frumușel trei sau patru mingi de tenis de câmp și le dădea drumul înăuntru. Cît se cobîlșia laptele în mașină, cincizeci sau șaiszeci de kilometri, mai ceva ca la centrifugă, pe mingi se alegea untul crema cremelor. Dacă satul era mai aproape, băga mingiuțe mai multe. Odată ajuns, nu trebuia decît să scoată bolovanii de unt, din care să extragă mingiuțele și să le spele cu apă caldă. După ce a dat în vileag toată

"Nobody eats such treats, not even our manager," he says and then he coughs it all up.

What did our driver do? After he loaded his tanker with milk in some godforsaken village, he'd pull out one or two tennis balls and drop these beauties inside. The milk would slosh inside the tank in the car, for fifty or sixty kilometers, it was better than a centrifuge, so the butter would gather on the balls, the creamiest stuff ever. If the village was too close, he'd put in a couple more. When he arrived he only had to take out the butter lumps,

tărăşenia, n-am mai luat unt de la el. Drept să spun, mi-era greaţă. Am preferat untul de la alimentară.

Bine am mai dus-o în comunism!

Ce, Alice mesteca gumă din aia, ţigarete, care se făcea făină în gură? Nu, nici vorbă. Numai de gumă ungurească îi făceam rost, de aia cu diferite arome şi care făcea chiar şi baloane. Ciocolată am avut la discreţie, mai ales de cea chinezească, de la Cantina Partidului. Biscuiţi, bomboane şi eugenii - gîrlă! Portocale am mîncat pe rupte...Şi curmale...Şi lămîi...Şi smochine...Şi ban... Ba nu, ca să nu mint, banane n-am mîncat niciodată. Astea se găseau greu, cred că erau mai mult pentru mahări. În schimb, am avut o pastă de dinţi cu gust de banane, aşa că le ştiam aroma.

De toate am avut...Nu exista duminică să nu ieşim la restaurant. O friptură era zece lei, îmi amintesc perfect. Era bună şi mare de puteau să mănînce două persoane din ea. O bere era trei lei. Sau cinci lei, dacă era de aia foarte bună. Un Pepsi, şi el era tot trei lei. Vinul spumos era optsprezece lei. De la

from which he'd extract the balls, which he rinsed with hot water. After he let the cat out of the bag, I stopped buying butter from him. To tell you the truth, it made me sick. I returned to the butter in the grocery store.

We had it good under the communists! Do you think Alice chewed those sticks of gum that turned to ashes in your mouth? No way. I'd get her only Hungarian chewing gum, the one that came in different flavours and would even blow bubbles. As for chocolate, I had plenty of it, especially the Chinese stuff, from the Party Canteen. Crackers, candy and eugenias - galore! I ate piles of oranges. Dates too... lemons... figs... Bana... Well, that's not true, I didn't eat bananas. They were really hard to come by, I think only the top bananas got those. I had however this toothpaste that tasted like bananas, so I knew what they tasted like.

We had all we could ever want...Not a Sunday went by without us going out. A steak was 10 lei, I remember it well. It was big and juicy, two people could eat from it. A beer was three lei. Or five lei if it was the really good kind. A Pepsi was

alimentară, cu tot cu sticlă, era douăzeci și unu. Un pachet de Kent era tot optsprezece. Știu toate prețurile. Atunci am trăit și eu bine, într-adevăr. Cu o sută de lei, Doamne, ce masă puteai lua la restaurant! Cu tot cu desert. Eu câștigam pe vremea aia patru-cinci mii de lei, diferit de la lună la lună, după realizări. Doamne, ce de bani erau! Acum, de când cu inflația, cinci mii e un bilet de tramvai. O friptură, nici nu vreau să mă gândesc! Știu, și salariile sînt mai mari, dar tot nu se compară. Când văd ce prețuri sînt, mă minunez de parcă sînt venită de pe altă planetă. Prețuri cu o grămadă de zerouri în coadă, lungi ca niște omizi. Pe vremea comunismului, un zero valora ceva, acum el e nimic. Patru zerouri de azi nu fac cît un zero de-al lui Ceaușescu.

Aragaz mi-am luat imediat după ce am primit locuință. Două mii am dat pe el. Mașină de spălat am avut ceva mai tîrziu, că mie tot timpul mi-a plăcut să spăl de mîină. Ce e frecat de mine sigur e curat. Mașina de spălat am luat-o mai mult de gura lui Țucu, dar, după ce am avut-o, am văzut că e utilă. Nimic nu ne-a lipsit. Și televizor am avut. Ne-am înscris pe listă la magazin și după șase luni ne-a sunat să ne spună că ne-a venit rîndul. Simplu ca bună ziua. L-am achitat în cîteva rate. Un TV alb-negru, care

three lei, too. The bubbly was 18 lei. If you bought it from the store, it was 21 lei, bottle and all. I know all the prices. I lived the life back then. With a hundred lei you could stuff yourself sick at the restaurant. Dessert, too. Back then I earned 4-5 thousand lei, it varied from month to month depending on results. Gosh, that was a lot of money! Now, ever since the inflation, you get a tram ticket for 5000 lei. I don't even want to think how much a steak would cost. I know salaries are bigger, too, but still, it's not the same. When I see these prices, I am as astonished as I'd be if I was an alien from another planet. It's all those zeros, zero after zero, caterpillars of zeros. A zero meant something during communism. Now it's nothing. Four zeros today don't make a zero of Ceausescu's.

I got myself a stove as soon as they gave me a flat to live in. I got it for 2000 lei. I got a washing machine later though, I'd always liked washing things by hand. If I scrub it by my own hand it'll sure be clean. So I got the washing machine to stop Țucu's nagging, but then I had it and I saw it helped. There was nothing we wanted for. We even had a TV set. We put our names on a list at the store and in 6 months they called us

ne-a ținut douăzeci de ani. Comuniștii făceau lucruri trainice, nu ca acum, că mi-am luat o pereche de pantofi din piață și după trei zile li s-a desprins talpa. După vreo zece ani, am făcut teveul alb-negru să fie color, că așa era moda. Am văzut și noi la alții. Făceai rost de un dreptunghi de sticlă coloratăși, pe-un suport de lemn, îl fixai în fața ecranului. Noi am avut sticlă verde și totul se vedea în diferite nuanțe de verde. Apoi Alice a văzut la o colegă ai ei, cred că era prin clasa a doua sau a treia, sticlă albastră și ne-a tocat la cap pînă am găsit și noi sticlă albastră. Le punea cînd pe una, cînd pe alta, după chef. Teveurile astea color-color au apărut mai tîrziu și erau rusești. Ne-am luat și noi chiar înainte de revoluție. Un an am așteptat pentru el și asta pentru că am avut o pilă care ne-a dat un număr mai în față pe listă. Ce să spun, de toate am avut! A fost bine...

and told us it was our turn. As simple as daylight. We paid it in installments. A black-and-white TV set, we had it for 20 years. Communists knew how to build them sturdy, not like they do now, I bought myself a pair of shoes from the market and the soles came off three days later. Ten years later we turned the TV set into color, as was the fashion. We saw others do it. You got yourself a rectangle of coloured glass and put it in a wooden frame right in front of the set. We had green glass, so everything was in shades of green. Then Alice saw blue glass at a schoolmate's when she was in her second or third grade, and she pestered us until we found blue glass too. She'd change them whenever she felt like it. These real color TVs came out much later and they were Russian-made. We bought ourselves one right before the Revolution. We waited a whole year for it and only because we knew somebody who got us moved up on the waiting list. What can I say, I had everything I needed back then. It was a good life.